

Bruxelles, 17.6.2019.
COM(2019) 271 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o preprekama trgovini i ulaganjima

1. siječnja 2018. – 31. prosinca 2018.

UVOD

U devetom izdanju Izvješća o preprekama trgovini i ulaganjima analiziraju se nove prepreke s kojima su se poduzeća u EU-u suočavala 2018. te one koje su iste godine uklonjene za naša trgovačka društva zahvaljujući partnerstvu za pristup tržištu EU-a u kojem sudjeluju Komisija, države članice i europska poduzeća¹. To je partnerstvo usmjereno na dionike i temelji se na njihovim potrebama. U okviru partnerstva utvrđuju se prepreke s kojima se poduzeća iz EU-a suočavaju u trećim zemljama te se definira i provodi zajednička strategija za njihovo uklanjanje.

Kako bi odgovorila na rast protekcionizma, Komisija je uz veći naglasak na provedbi sporazumâ o trgovini kao glavni prioritet odredila izvršenje. To je u skladu s našom komunikacijom „Trgovina za sve”², u kojoj je čvršći pristup tradicionalnom uklanjanju prepreka spojen s izravnijim djelovanjem u svrhu provedbe važnih obveza preuzetih u okviru naše velike skupine sporazuma o slobodnoj trgovini³.

Kad je riječ o elementu tradicionalnog pristupa tržištu, djelovali smo u tri smjera. Prvo, ojačali smo koordinaciju među institucijama EU-a i dionicima (u Bruxellesu, državama članicama i u našoj velikoj mreži diplomatskih misija). Drugo, Komisija je poboljšala svoje komunikacijske aktivnosti kako bi objasnila, posebno malim i srednjim poduzećima (MSP-ovima), kako mogu prijaviti nove prepreke s kojima se eventualno suočavaju izvan EU-a te kako Komisija i države članice mogu osmisliti i provesti prilagođenu strategiju za njihovo uklanjanje. Tomu je pridonijela inicijativa Dani pristupa tržištu, u okviru koje se u državama članicama održavaju sastanci prilagođeni potrebama lokalnih poduzeća, a takva su događanja već održana u Danskoj, Španjolskoj, Nizozemskoj, Litvi, Portugalu i Francuskoj. Treće, pametnije smo određivali prioritete, što nam je omogućilo da djelotvornije usmjeravamo resurse u svrhu ostvarivanja rezultata.

U ovom se Izvješću navode nova poboljšanja u tom smislu kako bi se utvrdile i detaljnije opisale prepreke koje najviše utječu na trgovačka društva iz EU-a. Iako su prethodna izvješća tradicionalno bila usmjerena na partnere s najvećim brojem novih i uklonjenih prepreka, u ovogodišnjem se izvješću ističu i prepreke koje su najviše opterećivale izvoz iz EU-a, čime se stječu nove spoznaje o njihovoj relativnoj važnosti.

¹ Partnerstvo za pristup tržištu osnovano je 2007. u cilju jačanja suradnje između Komisije, država članica i poduzeća u EU-u u Bruxellesu i na lokalnoj razini. Temelji se na mjesečnim sastancima Savjetodavnog odbora za pristup tržištu i sektorskih radnih skupina za pristup tržištu u Bruxellesu te redovitih sastanaka timova za pristup tržištu ili sastanaka savjetnika za trgovinu u trećim zemljama.

² http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/october/tradoc_153846.pdf

³ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1933>

U prvom odjeljku Izvješća prikazana je kvantitativna i kvalitativna analiza, po zemlji, vrsti prepreke i sektoru, ukupno 425 aktivnih⁴ prepreka trgovini i ulaganjima i 45 novih prepreka zabilježenih 2018., kako su prijavljene Komisiji i evidentirane u bazi podataka EU-a o pristupu tržištu⁵.

U drugom odjeljku detaljnije se analiziraju nove prepreke prijavljene 2018. (1. siječnja – 31. prosinca 2018.) i opisuju posebna kretanja u različitim zemljama te se procjenjuje potencijalni utjecaj na trgovinske tokove.

U trećem se odjeljku utvrđuju sredstva kojima se u okviru strategije za pristup tržištu služimo radi uklanjanja tih prepreka te se iznosi pregled 35 prepreka uspješno uklonjenih u 2018. Isto se tako detaljnije analiziraju neke od uklonjenih prepreka koje su imale najveći učinak.

Naposljetku, razmatraju se i gospodarske koristi koje su od početka mandata ove Komisije ostvarene u okviru našeg partnerstva za pristup tržištu na temelju ekonomskog modeliranja.

⁴ „Aktivne” su prepreke one koje se aktivno prate u okviru partnerstva za pristup tržištu (za razliku od uklonjenih prepreka koje postaju neaktivne kada se uklone).

⁵ U bazi podataka o pristupu tržištu (<http://madb.europa.eu/madb/indexPubli.htm>) dostupne su informacije o uvjetima za uvoz na tržišta trećih zemalja za trgovačka društva koja izvoze iz EU-a. To uključuje informacije o preprekama trgovini, ali i o tarifama i pravilima o podrijetlu, postupcima i formalnostima za uvoz u treće zemlje, sanitarnim i fitosanitarnim mjerama (SPS), statistici i posebnim izvoznim uslugama koje se pružaju MSP-ovima. S druge strane, Služba EU-a za pomoć pri izvozu (<http://exporthelp.europa.eu/thdapp/index.htm>) isto tako pruža informacije o uvjetima za uvoz iz trgovinskih partnera u EU (uključujući informacije o primjenjivim tarifama i zahtjevima, povlasticama, kvotama i statistikama).

I. PREGLED PREPREKA TRGOVINI I ULAGANJIMA

Naš pristup utemeljen na potrebama dionika podrazumijeva da je Izvješće usmjereno isključivo na one prepreke koje su istaknula poduzeća. U ovom se poglavlju analiziraju takve prepreke trgovini s kojima se suočavaju trgovačka društva iz EU-a u trećim zemljama te povezana kretanja i mjere poduzete kako bi ih se uklonilo u okviru našeg partnerstva za pristup tržištu. Iako se bazom podataka i ovim izvješćem ne prejudicira (ne)zakonitost zabilježenih mjera, sve su te prepreke utvrđene kao problematične za trgovačka društva iz EU-a i imat će prednost pri provedbi daljnjih mjera u okviru našeg rada na pristupu tržištu jer bi mogle biti diskriminacijske ili nerazmjerne ili bi se njima na neki drugi način mogla ograničavati trgovina. Sve su one uključene u našu bazu podataka o pristupu tržištu.

A. OPĆE STANJE PREPREKA TRGOVINI I ULAGANJIMA

Krajem 2018. u bazi podataka EU-a o pristupu tržištu⁶ bilo je 425 aktivnih prepreka trgovini i ulaganjima u 59 trećih zemalja⁷. Ta rekordno velika brojka potvrđuje trajni rast protekcionizma koji utječe na dionike iz EU-a. Istodobno pokazuje i sve veći uspjeh našeg partnerstva za pristup tržištu kao foruma kojim se naši dionici sve češće služe kako bi utvrdili i uklonili trgovinske prepreke. U bazi podataka mogu se razlikovati trgovinske prepreke po trećoj zemlji, vrsti mjere i sektoru. Ovo se Izvješće temelji na toj raščlambi.

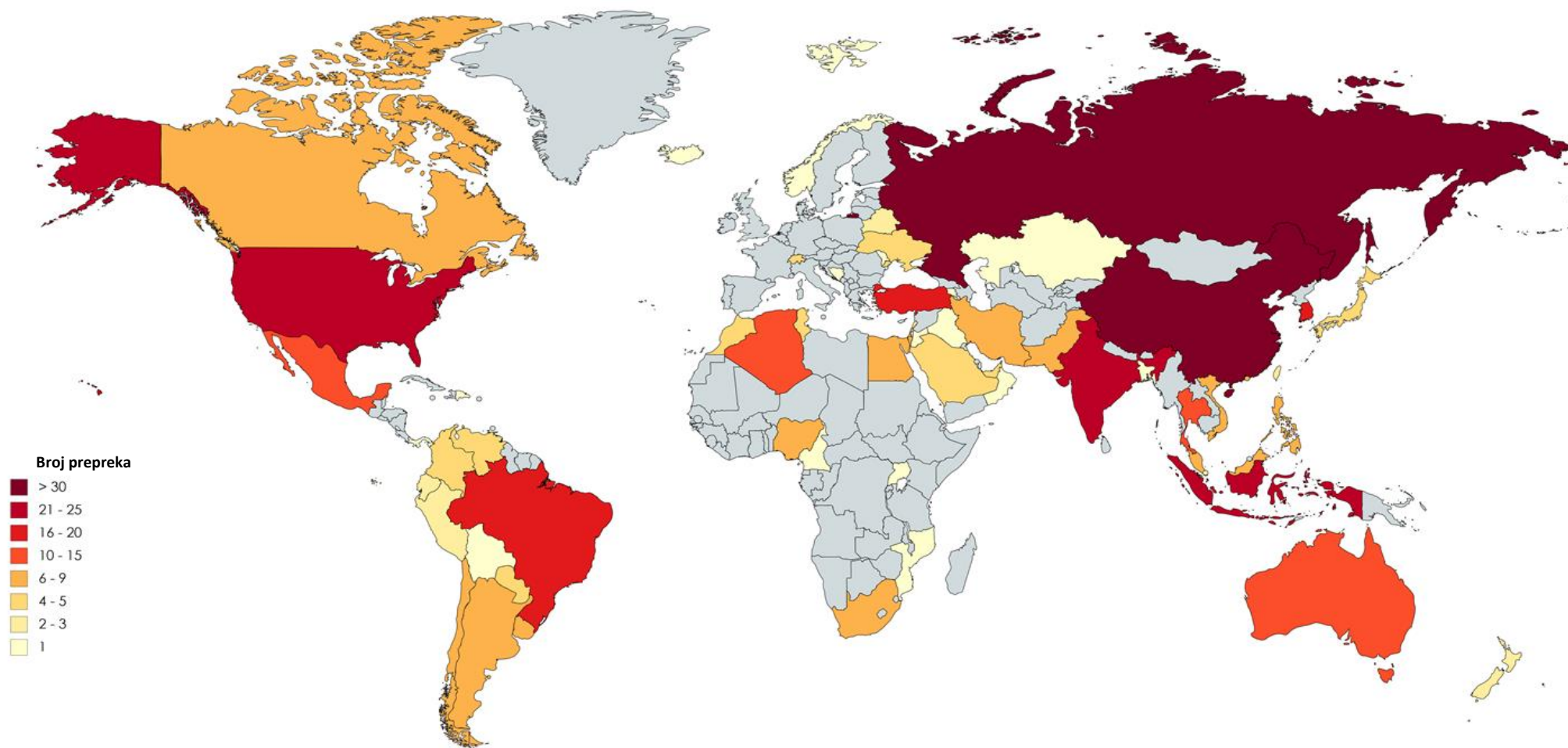
1. Prepreke po trećim zemljama

U odnosu na 2017. prvih deset zemalja s najvećim brojem prepreka i dalje su iste, iako se njihov redoslijed donekle promijenio. Najvažnije, Kina je s 37 prepreka koje sprječavaju mogućnosti EU-a za izvoz i ulaganja po prvi put postala zemlja s najvećim brojem evidentiranih prepreka. Rusija je s 34 prepreke koje su trenutačno na snazi vrlo blizu na drugom mjestu, a slijede je Indija (25), Indonezija (25) i Sjedinjene Američke Države s 23 prepreke.

⁶ Zbroj prošlogodišnjih mjera (396 aktivnih prepreka) i brojke za 2018. (45 novih i 35 uklonjenih prepreka) iznosi 406 prepreka. Razlika je posljedica činjenice da je Komisija 2018. počela detaljnije evidentirati aktivne mjere, kao što je već predviđeno u bilješci 9. prošlogodišnjeg izvješća, što je nominalno dovelo do većeg broja prepreka, ali se nisu promijenila temeljna kretanja. Zasebno evidentiranje svakog aspekta prepreke omogućuje njezin učinkovitiji nadzor te oblikovanje prilagođenijih strategija za uklanjanje.

⁷ Alžir, Argentina, Armenija, Australija, Bangladeš, Bjelarus, Bolivija, Bosna i Hercegovina, Brazil, Čile, Dominikanska Republika, Egipat, Ekvador, Filipini, Hong Kong, Indija, Indonezija, Iran, Irak, Island, Izrael, Japan, Jordan, Južna Afrika, Južna Koreja, Kamerun, Kanada, Kazahstan, Kina, Kolumbija, Libanon, Malezija, Meksiko, Moldova, Maroko, Mozambik, Novi Zeland, Nigerija, Norveška, Oman, Pakistan, Panama, Paragvaj, Peru, Ruska Federacija, Saudijska Arabija, Singapur, Sjedinjene Američke Države, Švicarska, Tajvan, Tajland, Tunis, Turska, Uganda, Ujedinjeni Arapski Emirati, Ukrajina, Urugvaj, Venezuela i Vijetnam.

Ostale treće zemlje s deset ili više trgovinskih prepreka na snazi jesu Turska (20), Brazil (18), Južna Koreja (17), Australija (15), Tajland (12), Meksiko (11) i Alžir (10). Na slici 1. prikazana je detaljnija raščlamba prepreka u cijelom svijetu.

Slika 1.⁸: Zemljopisna raščlamba prepreka trgovini i ulaganjima u bazi podataka o pristupu tržištu

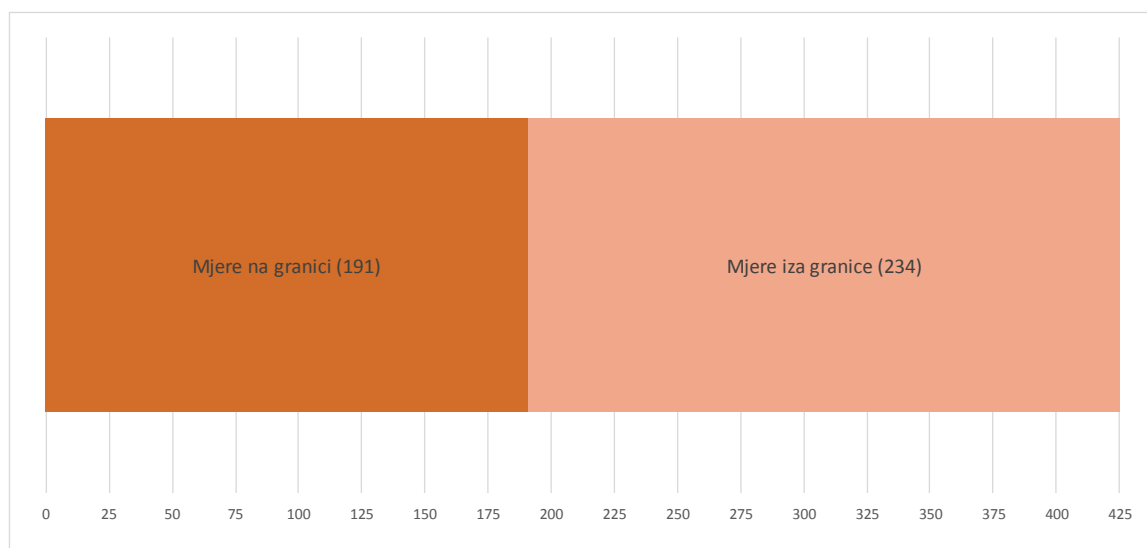
⁸ Izrađeno s pomoću mapchart.net ©.

2. Prepreke po vrsti mjere

Iz tablice 2. vidljivo je da su mjere iza granice (234) brojnije od tradicionalnih mjera na granici (191), u skladu s kretanjem koje je zabilježeno još prošle godine.

Mjere iza granice ograničenja su povezana s uslugama, ulaganjima, javnom nabavom, pravima intelektualnog vlasništva ili neopravdanim tehničkim preprekama u trgovini robom. Većina tih mjera zabilježena je u Kini (25), Rusiji (18) i Brazilu (15).

Mjere na granici ograničenja su kojima se neposredno utječe na uvoz i izvoz, obično povećanjem carina, količinskim ograničenjima, određenim sanitarnim i fitosanitarnim mjerama (SPS), izdavanjem uvoznih dozvola ili izravnom zabranom trgovine. Rusija je zemlja u kojoj je zabilježen najveći broj takvih mjera (16), a slijede je Indonezija (13) i Sjedinjene Američke Države (13).

Slika 2.: Raščlamba prepreka trgovini i ulaganjima zabilježenih u bazi podataka o pristupu tržištu prema vrsti (broj mjera)

B. NOVE PREPREKE TRGOVINI I ULAGANJIMA PRIJAVLJENE 2018.

Ukupno je 45 novih prepreka u 23 treće zemlje⁹ zabilježeno 2018., što je za otprilike jednu trećinu manje od 67 novih prepreka prijavljenih 2017. Međutim, kako je detaljnije opisano u nastavku, procijenjeni gospodarski učinak prepreka prijavljenih 2018. znatno je veći od učinka prepreka prijavljenih prošle godine. Izvoznici iz EU-a suočavaju se sa sve složenijim i sustavnijim

⁹ Alžir, Australija, Brazil, Egipat, Filipini, Indija, Indonezija, Iran, Irak, Japan, Južna Afrika, Kina, Pakistan, Peru, Ruska Federacija, Saudijska Arabija, Sjedinjene Američke Države, Tajland, Tunis, Turska, Ujedinjeni Arapski Emirati, Ukrajina i Vijetnam.

preprekama na važnim tržištima, što ponovno potvrđuje trend rastućeg protekcionizma koji je istaknut u prethodnim dvama izvješćima.

Trgovinski tokovi na koje su utjecale nove prepreke 2018. obuhvaćaju izvoz iz EU-28 u vrijednosti do 51,4 milijarde EUR, što je dvostruko više od vrijednosti zabilježene 2017. (23,1 milijarda EUR). S obzirom na to da ta brojka ne uključuje prepreke uslugama ili one prepreke za koje se opseg proizvoda ne može jednostavno utvrditi, trgovinski tokovi na koje utječu prepreke vjerojatno su donekle podcijenjeni¹⁰.

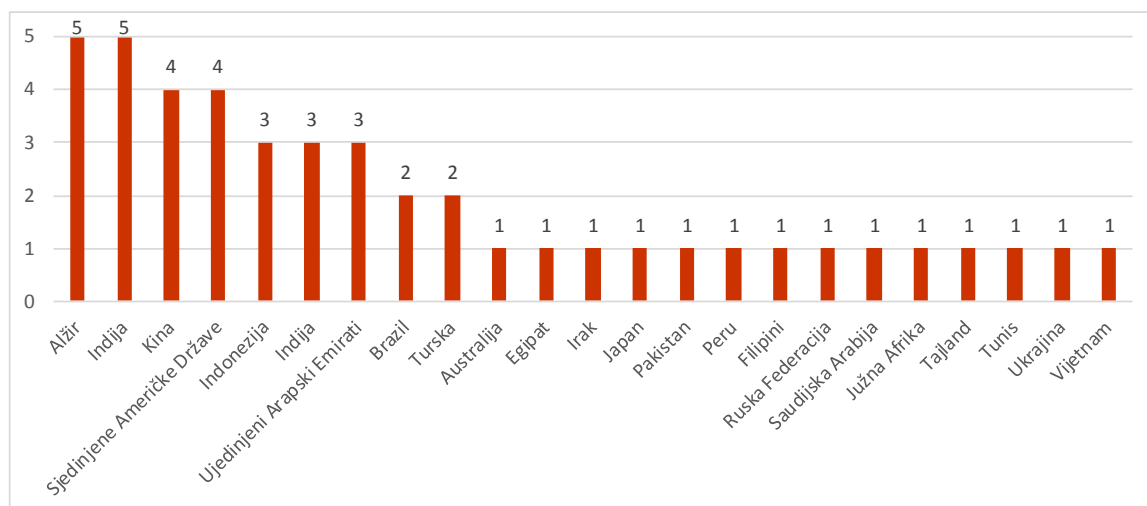
1. Nove prepreke prijavljene 2018. po trećim zemljama

Tablica I. i slika 3. sadržavaju pregled zemljopisne raščlambe novih prepreka zabilježenih 2018. Iz toga je vidljivo da je najveći broj novih prepreka prijavljen u našim trgovinskim i ulagačkim odnosima s Alžirom i Indijom, pri čemu je svaka od tih zemalja zabilježila pet novih prepreka. Vrlo su im blizu Kina i Sjedinjene Američke Države s po četiri nove zabilježene prepreke u svakoj zemlji. Po tri su prepreke prijavljene u Indoneziji, Iranu odnosno Ujedinjenim Arapskim Emiratima. Nadalje, Brazil i Turska uveli su dvije nove prepreke, a preostalih četrnaest prepreka zabilježeno je za ostale treće zemlje. Kad je riječ o regionalnim tendencijama, primjećujemo da je velika većina novih prepreka 2018. uvedena u Aziji (17) te u regiji južnog Sredozemlja i Bliskog istoka (17).

Ako te brojke usporedimo s rezultatima za 2017., trajna prisutnost Kine (deset novih prepreka prošle godine) i Indije (tri nove prepreke prošle godine) ukazuju na negativno kretanje. Isto tako vrijedi napomenuti da je Alžir i u prošlogodišnjem izvješću spomenut kao dio trenda širenja koji se pojavio u regiji južnog Sredozemlja; čini se da je pet novih prepreka 2018. potvrdilo tu tendenciju.

¹⁰ Kad je riječ o kvantificiranju trgovine na koju potencijalno utječu prepreke (na temelju bilateralnih podataka o izvozu EU-a za odgovarajuće tarifne oznake Harmoniziranog sustava kojima se kvantificira trgovina koja se odvija usprkos prepreci), analiza netarifnih prepreka i njihov učinak i dalje su posebno problematični. Glavni je razlog taj da su netarifne prepreke obilježene različitim stupnjevima ograničenja. Za razliku od izravnih zabrana, većinom mjera kojima se ograničava trgovina ne ukida se u potpunosti trgovanje, nego se smanjuje njegov intenzitet. Osim toga, ograničenja u pogledu istih proizvoda ili usluga mogu se preklapati. Zbog toga dodatne prepreke ne moraju nužno značiti dodatni učinak, a ni uklanjanje jedne prepreke ne mora nužno podrazumijevati automatsko poboljšanje pristupa tržištu.

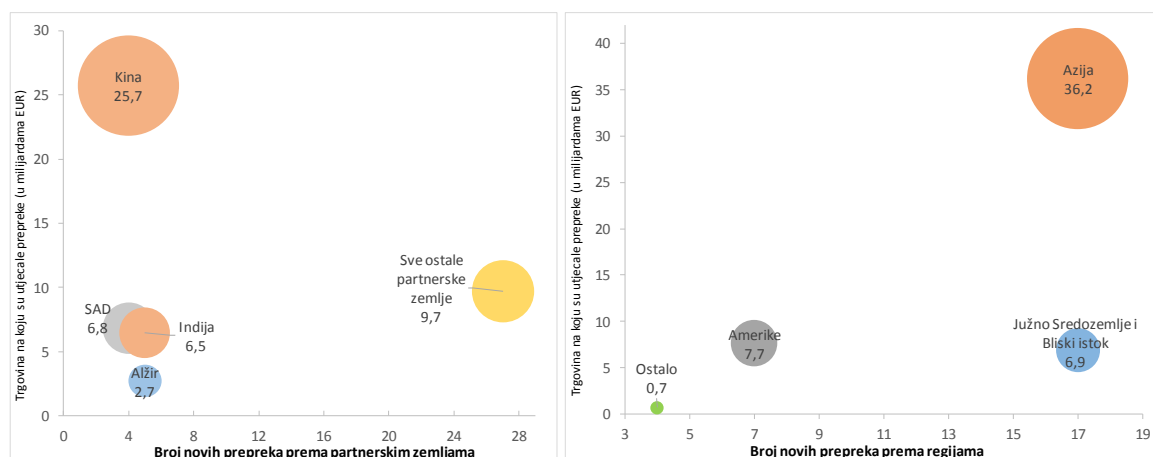
Tablica 1.: Zemljopisna raščlamba novih prepreka prijavljenih 2018.

Slika 3.: Zemljopisna raščlamba prepreka prijavljenih 2018., po regijama

Kako je prethodno navedeno, u ovom je Izvješću veći naglasak stavljen na gospodarsku težinu novih prepreka. Na slici 4. prikazani su procijenjeni trgovinski tokovi na koje utječu prepreke u odnosu na broj prepreka zabilježenih 2018. za konkretne partnere i regije. Vidljivo je da su nove prepreke zabilježene u Kini (4) imale znatno veći učinak na trgovinske tokove na koje utječu prepreke (25,7 milijardi EUR) u odnosu na prepreke zabilježene u ostalim trećim zemljama. Vrijedi napomenuti da je tu znatnu količinu trgovine na koju potencijalno utječu prepreke konkretno prouzročila jedna nova prepreka u sektoru IKT-a koja bi mogla imati velik gospodarski učinak na izvoz gospodarskih subjekata iz EU-a u Kinu. Ta je prepreka detaljnije opisana u poglavlju II.

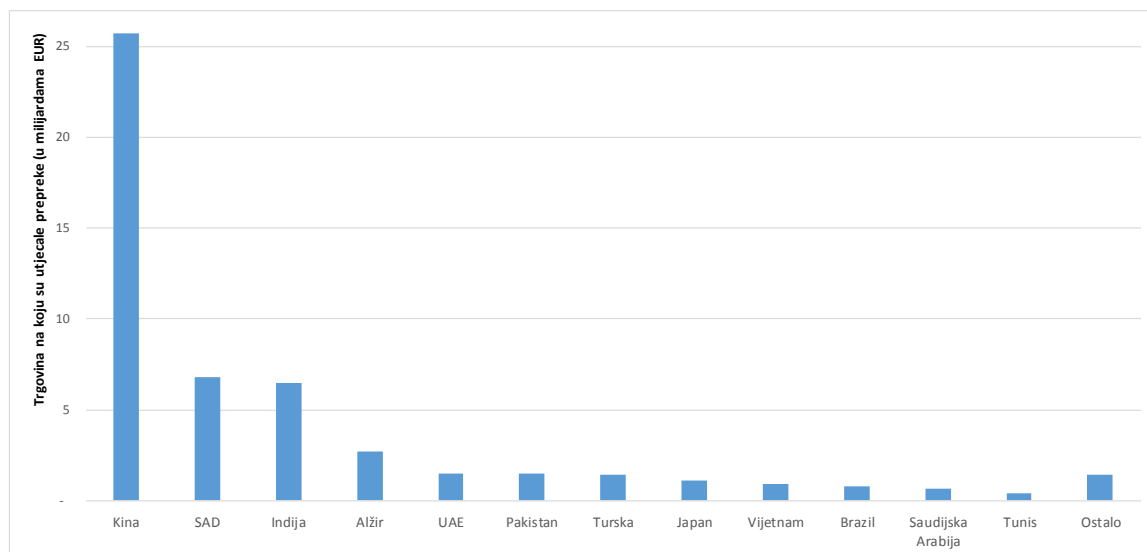
Na slici 4. vidljivo je da su Kina, Sjedinjene Američke Države, Indija i Alžir na vrhu, iako u različitom redoslijedu, kad je riječ o broju novih prepreka zabilježenih 2018. i veličini trgovinskih tokova država EU-28 na koje utječu te nove prepreke. Ta četiri partnera čine 81 % (41,8 milijarde EUR) ukupne trgovine država EU-28 na koje su utjecale prepreke u 2018. i 40 % novih prijavljenih prepreka (18).

Slika 4.: Broj novih prijavljenih prepreka i trgovina na koju su utjecale prepreke za EU-28 (u milijardama EUR), odabrane partnerske zemlje i regije

U okviru tablice II. izvješćuje se o trgovinskim tokovima na koje su utjecale prepreke za sve 23 partnerske zemlje koje su u 2018. uvele nove trgovinske prepreke. Međutim, ocjena gospodarskog učinka novih prepreka za pristup tržištu možda ne odražava uvijek u potpunosti stvarni učinak tih prepreka. To može biti slučaj kad je riječ o preprekama za usluge ili o horizontalnim preprekama, koje je teško kvantificirati, ili kad je riječ o ograničenjima koja se preklapaju i obuhvaćaju iste proizvode.

Tablica II.: Trgovinski tokovi u EU-28 na koje su utjecale nove prepreke prijavljene 2018., po partnerskim zemljama (u milijardama EUR)

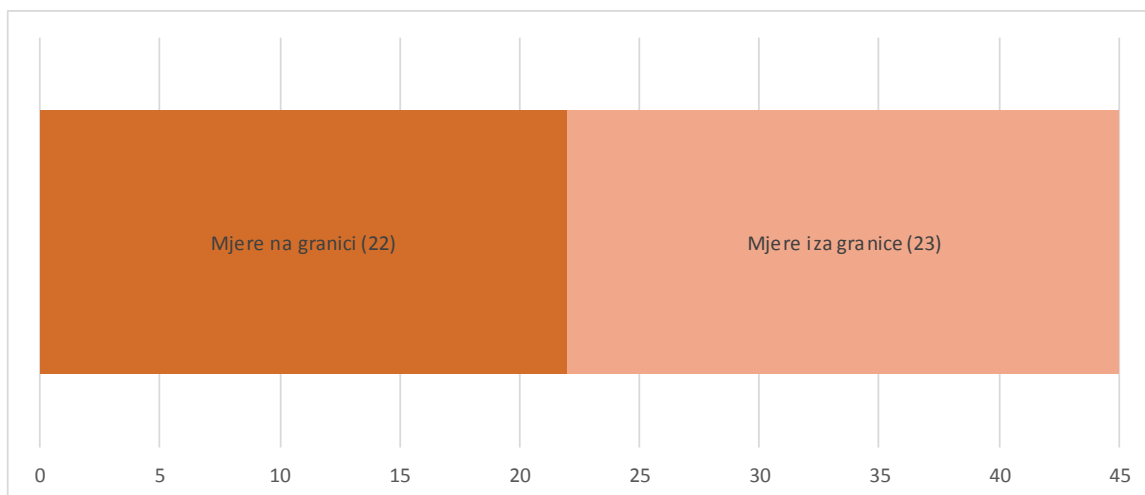

2. Nove prepreke prijavljene 2018. po vrsti mjere

Iz raščlambe novih prepreka po vrsti mjere vidljiv je sličan raspon novih mjera iza granice (23) i mjera na granici (22), što potvrđuje da treće zemlje i dalje primjenjuju oba skupa ograničenja.

Većina mjera iza granice odnosi se na zahtjeve u pogledu označivanja, porezne mjere i nove regulatorne zahtjeve koje je uvelo nekoliko trećih zemalja. Većina mjera na granici ograničenja su koja se odnose na sanitarne i fitosanitarne mjere¹¹ i mjere koje se odnose na povećane carine, tarife i kvote. Ove su godine prijavljene i dvije nove prepreke u području usluga.

¹¹ Kad je riječ o sanitarnim i fitosanitarnim mjerama, postavljene su nove prepreke kojima treće zemlje zabranjuju izvoz iz cijelog državnog područja određenih država članica EU-a, umjesto da ograničenja usmjere na područja zahvaćena predmetnom bolešću životinja. Dakle, EU-ova politika regionalizacije nije priznata. EU radi na uklanjanju tih prepreka i nastaviti će raditi na sličnim preprekama uvedenima prije 2018.

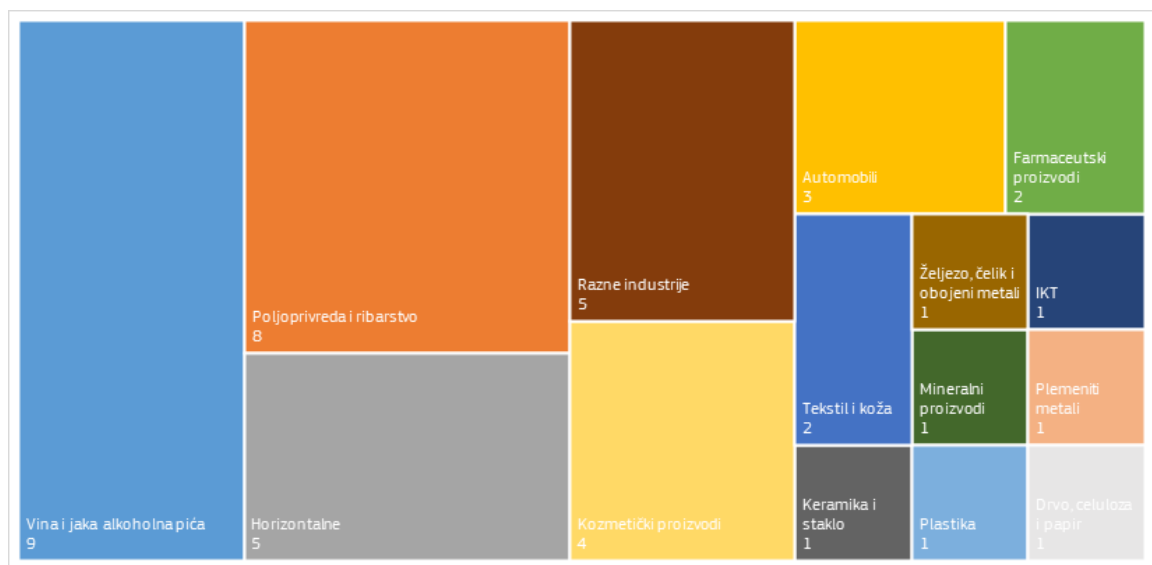
Slika 5.: Raščlamba novih prepreka trgovini i ulaganjima prijavljenih 2018., po vrsti (broj mjera)

3. Nove prepreke prijavljene 2018. po sektoru

Nove prepreke prijavljene 2018. utjecale su na trgovinu EU-a u 13 konkretnih sektora gospodarske djelatnosti te u obliku horizontalnih ili međusektorskih prepreka koje utječu na nekoliko sektora.

Najveći broj novih prepreka prijavljen je u sektoru *vina i jakih alkoholnih pića* (9) te u sektoru *poljoprivrede i ribarstva* (8). Prijavljeno je i ukupno deset prepreka koje su bile u potpunosti *horizontalne* (5)¹² ili je bila riječ o međusektorskim ograničenjima koja utječu na *razne industrije* (5). Sektor *kozmetike* i *automobilski* sektor suočili su se s pojavom četiriju odnosno triju novih prepreka, dok su se *farmaceutska industrija* i industrija *tekstila i kože* suočile svaka s po dvije nove prepreke 2018. Naposljetku, na nekoliko drugih sektora utjecala je po jedna novouvedena prepreka trgovini: *IKT; keramika i staklo; željezo, čelik i obojeni metali; mineralni proizvodi; papir, drvo i celuloza; plastika i plemeniti metali*.

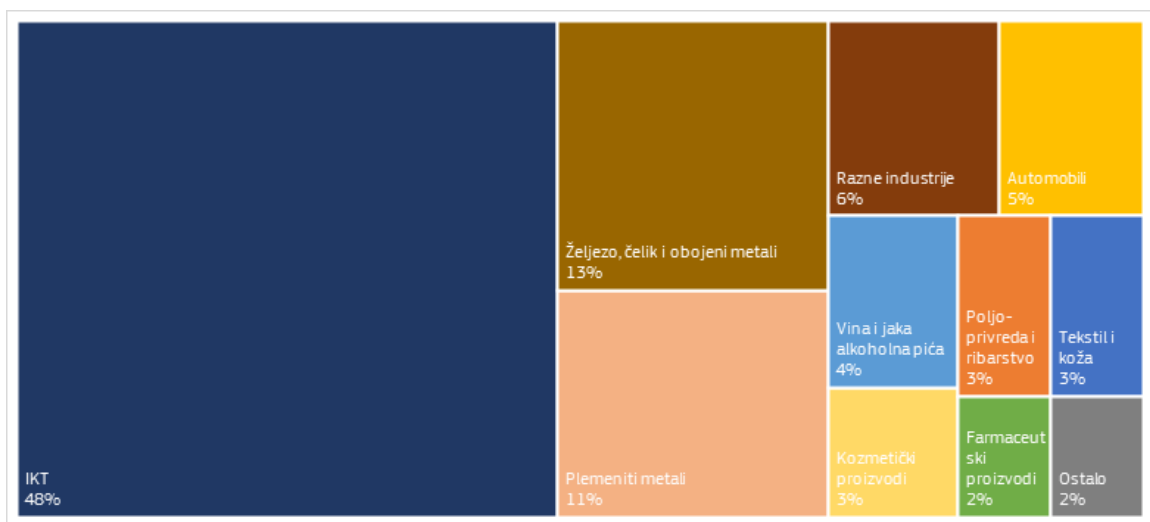
¹² Uključujući dvije horizontalne prepreke povezane s trgovinom uslugama.

Slika 6.: Raščlamba prepreka trgovini i ulaganjima prijavljenih 2018., po sektoru (broj prepreka)

Iako je broj utvrđenih mjera važan pokazatelj, analiza trgovine na koju su utjecale prepreke pruža detaljniji uvid u stvarnu težinu svake prepreke. Kako je prikazano na slici 7., industrijski sektori činili su oko 97 % trgovine na koju su utjecale prepreke, a prepreke su zabilježene samo u trima sektorima (*IKT; željezo, čelik i obojeni metali; plemeniti metali*) koji čine 72 % cjelokupnog izvoza država EU-28 na koji su utjecale nove prijavljene prepreke¹³.

¹³ „Ostalo” uključuje sljedeće sektore gospodarske djelatnosti: keramiku i staklo; mineralne proizvode; plastiku; drvo, celulozu i papir.

Slika 7.: Trgovinski tokovi u EU-28 na koje su utjecale prepreke prijavljene 2018., po sektoru (postotak trgovinskih tokova na koje su utjecale prepreke)

II. GLAVNE NOVE PREPREKE TRGOVINI I ULAGANJIMA PRIJAVLJENE 2018.

U ovom se poglavlju iznosi analiza novih prepreka prijavljenih u trgovinskim partnerima za koje su 2018. prijavljene četiri prepreke ili više njih i koji čine najveći udio trgovinskih tokova EU-a na koje bi potencijalno mogle utjecati prepreke (81 %), a to su Kina, Sjedinjene Američke Države, Indija i Alžir.

A. KVALITATIVNA ANALIZA NOVIH PREPREKA

1. Kina

Trgovinski odnos EU-a i Kine jedan je od najsloženijih trgovinskih odnosa. Iako je Kina i dalje važno tržište za trgovačka društva iz EU-a, raznovrsni trgovinski poremećaji i prepreke za pristup tržištu godinama znatno utječu na naše bilateralne trgovinske odnose te obuhvaćaju razna sustavna problematična pitanja kao što su obilno subvencioniranje, obveze prijenosa tehnologije, višak kapaciteta u tradicionalnim sektorima, kao što su sektori čelika i aluminija, ali sve više i u područjima visoke tehnologije („Made in China 2025”), ili neopravdani propisi u pogledu kibersigurnosti i šifriranja.

U tom kontekstu Kina je 2018. uvela četiri nove prepreke, potvrđujući trend primijećen prošle godine kada je prijavljeno rekordnih deset novih prepreka, zbog čega je Kina s ukupno 37 prepreka sada najrestriktivniji trgovinski partner za EU. Te četiri nove prepreke zajedno bi mogle utjecati na izvoz EU-a u vrijednosti do 25,7 milijardi EUR.

Kako je već istaknuto u prošlogodišnjem izvješću, Kina uvodi različite mjere za ograničavanje trgovine u području industrija visoke tehnologije, koje su dopunjene sveobuhvatnim aspektima industrijske politike i različitim trgovinskim poremećajima u okviru strategije „Made in China 2025”. Kina je 2018. i dalje dodavala mjere desecima provedbenih mjera u području IKT-a kako bi Zakon o kibersigurnosti koji je stupio na snagu 1. lipnja 2017. postao operativan. U okviru tih aktivnosti Ministarstvo javne sigurnosti u lipnju 2018. izdalo je **Nacrt uredbe o zaštiti klasificirane kibersigurnosti, poznate kao Program kibernetičke višerazinske zaštite (ili kiber-MLPS)** za javno savjetovanje te bi taj program mogao zamijeniti izvorni Program višerazinske zaštite (MLPS) iz 2007. Cilj je tih propisa razvrstati sve informacijske sustave po njihovoj razini sigurnosti. Na temelju percipirane razine osjetljivosti, strana trgovačka društva mogla bi biti isključena iz određenih segmenata tržišta. U načelu je problem to što se u nacrtu ostavlja znatan prostor za tumačenje jer ključni pojmovi nisu definirani. Osim toga, teret dokazivanja za trgovačka bi se društva mogao povećati čak i u primjenama nižeg rizika, više bi primjena moglo biti neopravdano razvrstano u kategorije višeg rizika, a nepotrebni zahtjevi u pogledu ispitivanja i certificiranja mogli bi se primjenjivati na kriptografske primjene. Te su mjere zabrinjavajuće i s obzirom na prava intelektualnog vlasništva. Naposljetku, i dugotrajni problem nedostatka pristupa relevantnim kineskim tijelima za normizaciju (Radna skupina 3 za TC 260, Tehnički odbor za normizaciju kibersigurnosti) postao je još hitniji s obzirom na navedeni kiber-MLPS zbog povezanosti s normama koje ta tijela izrađuju. Ta jedna prepreka znatno bi utjecala na

izvoz EU-a: vrijednost trgovinskih tokova na koje utječe ta prepreka u sektorima IKT-a i elektronike iznosi 24,9 milijardi EUR, a treba imati na umu da bi ta mjera zapravo mogla imati i znatno utjecati na ulaganja EU-a u Kinu te bi, osim na sektor IKT-a, mogla utjecati i na razne druge industrije visoke tehnologije.

Osim toga, distributeri **kuhinjskih miješalica i punjača za šlag napunjenih plinom** za tržište prehrambenih usluga suočili su se s poteškoćama koje su posljedica nejasnog zahtjeva u pogledu posjedovanja dozvole za skladištenje i distribuciju „opasne robe” u okviru trenutnog kineskog regulatornog okvira. To se odnosi na izvoz u vrijednosti do 383 milijuna EUR.

Treće, **normama u okviru propisa o hrani** postavljeni su ograničavajući parametri u pogledu kvasca koji su spriječili izvoz određenih sireva iz EU-a i prouzročili kašnjenja u postupcima odobrenja za izvoz steriliziranog mlijeka. To bi moglo obuhvatiti izvoz u vrijednosti do 469 milijuna EUR.

Naposljetku, Kina je mjerama objavljenima u prosincu 2017. i svibnju 2018. revidirala svoja **pravila o monopolu na sol**. Zbog toga je kineska carina praktički zaustavila sav uvoz soli, a pravilima je propisano da samo određena društva za maloprodaju soli mogu obavljati maloprodaju soli u Kini. Nije jasno mogu li se odrediti i strana trgovačka društva.

Iako je EU iskoristio sve kanale za rješavanje problema u odnosima s Kinom, uključujući bilateralne dijaloge (gospodarska i trgovinska radna skupina, dijalog o IKT-u, radna skupina za kibersigurnost, dijalog o politici trgovine i ulaganja, gospodarski dijalog na visokoj razini, sastanak na vrhu) i multilateralne forume (različiti odbori WTO-a), nedavni razvoj događaja zahtijeva dodatne i dobro koordinirane aktivnosti za bolje rješavanje pitanja pristupa tržištu u odnosu na Kinu.

Istodobno, u situacijama u kojima dijalog nije doveo do zadovoljavajućih ishoda, Komisija nije oklijevala poduzeti odlučne mjere za izvršenje međunarodnih trgovinskih pravila: EU je 1. lipnja 2018. pokrenuo pravni postupak u okviru WTO-a protiv kineskih mjera u pogledu prijenosa tehnologije (DS549) kojima se narušavaju prava intelektualnog vlasništva europskih trgovačkih društava. Istodobno, postalo je jasno da sada postoji opasnost da određeni poremećaji trgovine ugroze integritet svjetskog trgovinskog sustava. Iako će EU i dalje u potpunosti primjenjivati svoj opsežni skup sredstava za suzbijanje praksi kojima se narušava trgovina u okviru postojećeg međunarodnog pravilnika, isto je tako postalo jasno da se pravila WTO-a moraju osuvremeniti kako bi se pronašli pravi i trajni instrumenti trgovinske zaštite. U tom je kontekstu na sastanku na vrhu između EU-a i Kine održanom 2018. uspostavljena bilateralna radna skupina za reformu WTO-a.

U tijeku su i pregovori o sveobuhvatnom sporazumu o ulaganjima kako bi se olakšali uvjeti za pristup tržištu ulaganja s kojima se trgovačka društva iz EU-a suočavaju u Kini. Nakon sastanka na vrhu između EU-a i Kine održanog 2018. obje su strane razmijenile ponude u pogledu pristupa tržištu.

2. SAD

EU i Sjedinjene Američke Države imaju najveći gospodarski odnos na svijetu. Budući da transatlantsko gospodarstvo podupire 15 milijuna radnih mjesta u EU-u i SAD-u, suradnja između EU-a i SAD-a ključna je za stabilnost važnih trgovinskih tokova i multilateralnog sustava trgovanja.

Napetosti u trgovini između EU-a i SAD-a povećale su se 2018. jer je SAD uveo četiri nove trgovinske prepreke, čime je ukupni broj prepreka povećan na 23. Iako je jedan od tih problema već uspješno riješen 2018., preostale tri prepreke odnose se na izvoz EU-a u vrijednosti do 6,8 milijardi EUR¹⁴.

Napetosti u trgovini između EU-a i SAD-a povećale su se posebno zbog toga što su 1. lipnja 2018. uvedene dodatne takozvane **pristojbe iz „odjeljka 232.”** na uvoz čelika (25 %) i aluminijske (10 %) iz EU-a zbog navodnih razloga nacionalne sigurnosti. EU je reagirao odmah i razmjerno tim mjerama te je zatražio savjetovanja na temelju Dogovora WTO-a o rješavanju sporova i proveo mjere za ponovnu uspostavu ravnoteže uvođenjem dodatnih carina na odabranu robu uvezenu iz SAD-a u odnosu na izvoz SAD-a u vrijednosti od 2,8 milijardi EUR. Uveo je i vlastite zaštitne mjere kako bi onemogućio potencijalno preusmjerenje trgovine i zaštitio europska poduzeća od neizravnih negativnih učinaka mjera SAD-a.

Nadalje, pokretanje zasebne istrage o dimenziji nacionalne sigurnosti u okviru uvoza automobila i dijelova za automobile u SAD u svibnju 2018. povod je za ozbiljnu zabrinutost EU-a jer bi bilo kakve štetne mjere mogle imati znatan učinak na dvosmjernu transatlantsku trgovinu¹⁵.

Takvo je bilo stanje kada su se predsjednik Juncker i predsjednik Trump sastali 25. srpnja 2018. Razgovori dvojice predsjednika bili su uspješni te su postigli dogovor o pokretanju nove faze u trgovinskim odnosima u cilju olakšavanja trgovine i smanjivanja napetosti u trgovini. U njihovoj zajedničkoj izjavi od 25. srpnja 2018. definirana su područja rada za postizanje tog cilja. Osim toga, EU i SAD dogovorili su se da će se za vrijeme rada na tom zajedničkom programu suzdržati od uvođenja bilo kakvih mjera koje bi bile u suprotnosti s njihovim dogovorom.

Ostale nedavne trgovinske prepreke koje je uveo SAD, izvan područja primjene zajedničke izjave, prvenstveno se odnose na dvije posebne odredbe **Zakona SAD-a o smanjenju poreza i radnim mjestima iz 2017.**, tj. na porez za smanjenje osnovice i sprječavanje zloupotreba (eng. Base Erosion and Anti-abuse Tax, BEAT), koji ima neke diskriminacijske aspekte, te odbitak za dohodak od nematerijalne imovine stranog podrijetla (eng. Deduction for Foreign Derived Intangible Income, FDII), koji može činiti zabranjenu subvenciju. EU je zabrinut da će te dvije odredbe imati negativan učinak na europska poduzeća (posebno banke i osiguravatelje) i te je zabrinutosti izrazio predstavnicima SAD-a na odgovarajućoj političkoj i tehničkoj razini.

Drugo, zbog određenih odstupanja u carinskoj klasifikaciji, tj. činjenice da Carinska uprava SAD-a ne slijedi klasifikaciju Svjetske carinske organizacije kad je riječ o **višeslojnom parketu za**

¹⁴ U skladu s metodologijom primijenjenom u ovom Izvješću, taj je iznos izračunan na temelju trgovinskih tokova iz 2018. koji se odnose na predmetne proizvode.

¹⁵ To bi mogla biti vrlo važna dodatna prepreka ako SAD poduzme predmetne mjere.

carinske potrebe, uvedena je uvozna pristojba od 5 % umjesto 0 %, ili čak 8 % kad se višeslojni parket smatra šperpločom.

Naposljetku, uklonjena je prepreka uvedena 2018. na temelju „**Zakona o formaldehidu**”, kojim se utvrđuju standardi za emisije formaldehida za domaće proizvedene i uvezene složene proizvode od drveta. Taj je problem nastao zbog ranijeg datuma za usklađivanje nego što je u početku bilo najavljeno (lipanj 2018. umjesto prosinca 2018.). Neka su poduzeća iz EU-a stoga bila zabrinuta zbog kratkog roka, posebno kad je riječ o pošiljkama koje su već bile na putu prema SAD-u. Nakon demarša EU-a upućenih administraciji SAD-a (uključujući pismo Agenciji SAD-a za zaštitu okoliša) i savjetovanja s dionicima iz EU-a potvrđeno je da je to pitanje riješeno jer carinske službe SAD-a nisu zaustavile nijednu pošiljku.

Dugotrajni problem nepotrebnih kašnjenja u objavi završnog pravila kojim se za osam država članica EU-a (Belgija, Nizozemska, Francuska, Italija, Španjolska, Njemačka, Portugal i Poljska) dopušta izvoz **jabuka i krušaka** u SAD još nije riješen i treba ga posebno istaknuti. Početak primjene očekuje se od 2008., a objava završnog pravila kojim se omogućuje trgovina neopravdano se odgađa usprkos tomu što za to ne postoje razlozi koji se odnose na sanitarne i fitosanitarne mjere.

3. Indija

Godinu 2018. obilježio je nastavak trenda protekcionizma u Indiji te su zadržane i donekle pojačane prepreke uvozu iz EU-a. To uključuje zaštitne uvozne pristojbe na robu u ključnim sektorima, sanitarna i fitosanitarna (SPS) ograničenja uvoza poljoprivrednih proizvoda te sve veći broj tehničkih prepreka trgovini u različitim oblicima, uključujući odstupanja od dogovorenih međunarodnih normi. Dodatne poteškoće za gospodarske subjekte iz EU-a povezane su sa zahtjevima u pogledu lokalnog sadržaja u javnoj nabavi te nepostojanjem okvira za zaštitu stranih ulaganja.

U tom kontekstu 2018. zabilježeno je pet novih prepreka trgovini, čime je ukupni broj prepreka u Indiji porastao na 25. Iako je jedna od tih prepreka već djelomično uklonjena 2018., preostale četiri prepreke odnose se na izvoz EU-a u vrijednosti do 6,5 milijardi EUR.

Od tih novih prepreka, jedna se odnosi na **postupak za registraciju kozmetičkih proizvoda**, u kojem postoje diskriminacijski zahtjevi u pogledu registracije za uvoz te odstupanja od međunarodno dogovorenih normi, a druga se odnosi na novo **povećanje uvoznih carina na brušene dijamante**, što je četvrto takvo povećanje pristojbe u šest godina. Te nove prepreke, koje tek trebaju postati predmet opsežnih razgovora s indijskim tijelima, odnose se na znatnu vrijednost izvoza EU-a u iznosu do 6,1 milijarde EUR i mogle bi postati ozbiljna prepreka trgovini EU-a s Indijom.

Osim toga, povrh dugotrajnih visokih pristojbi i poreza u sektoru **automobila**, Indija je tijekom godina uvela više od 1 000 novih **normi** za pojedinačne zemlje, a sve veći broj njih ne odgovara međunarodno dogovorenim normama. Te mjere zajedno sprječavaju europske proizvođače da se ravnopravno natječu s lokalnim proizvođačima, što utječe na trgovinske tokove u trenutačnoj vrijednosti do 144 milijuna EUR. Riječ je o iznosu koji je relativno nizak u sektoru za koji je iznos

izvoza EU-a tradicionalno velik, što dokazuje trenutni ograničeni pristup trgovačkih društava iz EU-a tržištu u tom važnom sektoru.

Osim toga, u travnju 2018. Indijsko tijelo za sigurnost hrane i norme (FSSAI) objavilo je novu uredbu o sigurnosti hrane i normama koja uključuje nove **norme za jaka alkoholna pića, vino i pivo**. Unatoč nekim pozitivnim elementima, ta uredba sadržava odredbe kojima će se naštetiti uvozu EU-a u vrijednosti do 193 milijuna EUR. To, na primjer, uključuje nepriznavanje oznaka zemljopisnog podrijetla, tehničke specifikacije koje se razlikuju od međunarodnih normi i prakse ili pretjerane zahtjeve u pogledu označivanja.

S pozitivne strane, jedna od novih prepreka prijavljenih 2018. koja se odnosi na **obvezne veterinarske potvrde pri uvozu kožnih proizvoda** već je djelomično uklonjena te se razmatra u odjeljku ovog Izvješća o uklonjenim preprekama.

Osim tih novih prepreka, treba istaknuti daljnji negativni razvoj događaja s obzirom na postojeću prepreku jer je Indija nastavila negativni trend **povećanja carina na proizvode IKT-a** koji je započeo 2014. Najnovija povećanja pristojbi uvedena su u listopadu 2018. te je dodatno proširen popis proizvoda i povećane su pristojbe koje se na njih primjenjuju. Povećane stope utječu na uvoz brojnih proizvoda IKT-a, kao što su bazne stanice, mobiteli te njihovi sastavni dijelovi i dodatna oprema, u vrijednosti od oko 800 milijuna EUR¹⁶. Komisija je 2. travnja 2019. protiv tih mjera pokrenula postupak u okviru WTO-a¹⁷.

Kako je istaknuto u novoj „Strategiji EU-a za Indiju”¹⁸, EU cijeni svoje strateško partnerstvo s Indijom te je u potpunosti svjestan neiskorištenog potencijala i uzajamne koristi bilateralnih gospodarskih i trgovinskih odnosa. Stoga se u potpunosti obvezao konstruktivno surađivati s Indijom u cilju poboljšanja poslovnog okruženja, ostvarenja poboljšanog i pravednog pristupa tržištu te zaštite ulaganja. U tom kontekstu EU dosljedno poduzima mjere te će i dalje predano raditi na uklanjanju novih i dugotrajnih prepreka u Indiji. EU i Indija održavaju redoviti bilateralni trgovinski dijalog usmjeren na uklanjanje prepreka trgovini u okviru Pododbora EU-a i Indije za trgovinu i njegovih specijaliziranih radnih skupina, na primjer za pitanja sanitarnih i fitosanitarnih mjera i tehničkih prepreka trgovini. Međutim, riječ je o postupnom procesu koji je prošle godine zabilježio samo ograničene rezultate u uklanjanju zabrinutosti EU-a. Čini se da su poteškoće s kojima se suočavaju izvoznici iz EU-a i izostanak napretka u pronalaženju rješenja povezani s gospodarskim prioritetom vlade Indije koji se odnosi na pretvaranje Indije u čvorište za proizvodnju putem inicijative „Make in India”, čiji je cilj privući strana ulaganja, ali joj otvorenost trgovini nije prioritet.

¹⁶ Budući da se ta prepreka ne smatra novom preprekom za 2018., taj iznos nije uključen u ukupne izračune za trgovinu na koju su utjecale prepreke.

¹⁷ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2001>

¹⁸ Vidjeti Zajedničku komunikaciju „Elementi strategije EU-a za Indiju” (https://eeas.europa.eu/delegations/india/54057/joint-communication-elements-eu-strategy-india_en) i zaključke Vijeća o „Strategiji EU-a za Indiju” (<https://www.consilium.europa.eu/media/37410/st14638-en18.pdf>).

4. Alžir

Trend rasta protekcionalizma utvrđen u regiji Sredozemlja u izdanju ovog izvješća iz 2017. nastavio se i 2018. U toj regiji (Alžir, Egipat, Izrael, Libanon, Maroko i Tunis) bilo je na snazi ukupno 36 prepreka trgovini i ulaganjima, pri čemu Alžir sada ima najveći broj prepreka (10), a slijede ga Egipat (8) i Izrael (6).

Osim niza dugotrajnih prepreka koje sprječavaju izvoz iz EU-a i unatoč stalnim nastojanjima EU-a da se uspostavi konstruktivan dijalog, Alžir je 2018. uveo pet novih prepreka, čime se izjednačio s Indijom kao zemlja s najvećim brojem novih prepreka među svim trgovinskim partnerima EU-a. Iako je jedan od tih problema već uspješno riješen 2018., ukupni učinak tih prepreka i dalje je vrlo velik s obzirom na vrijednost predmetnog izvoza EU-a u iznosu do 2,7 milijardi EUR.

Prvo, Alžir je u okviru Zakona o proračunu i povezane provedbene uredbe donesenih 7. siječnja 2018. uveo opsežnu privremenu **zabranu uvoza** za 851 proizvod u oko 45 skupina proizvoda, a zatim je tu zabranu u svibnju proširio na 877 proizvoda (ta je mjera dodatno izmijenjena 2019.). Zakonom o proračunu iz 2018. isto su tako znatno **povećane carine** na popis od 129 tarifnih stavki. Taj popis obuhvaća važne proizvode za europske izvoznike, kao što su sastavni dijelovi za telefone, modemi, kablovi i električni uređaji, a tarife iznose do 60 %.

Osim toga, dvije nove mjere uvedene 2018. imale su velik učinak na europska broderska društva¹⁹. Prvo, od 1. siječnja 2018. uvedena je **obveza plaćanja PDV-a**. Na usluge koje pružaju plovila za prijevoz tereta i koje se odnose na njihov teret sada se plaća PDV po stopi od 19 %. Za razliku od alžirskih broderskih društava, na koja se primjenjuje nulta stopa PDV-a u državama članicama Europske unije, europska broderska društva ne mogu ostvariti povrat PDV-a. Drugo, od 20. svibnja 2018. novom Okružnicom alžirska carinska tijela određena su kao nadležno tijelo za utvrđivanje, na nasumičnoj osnovi, **suih luka u koje se brodovi usmjeravaju za istovar robe** u luci Alžir. Zbog te okružnice europska broderska društva imaju ozbiljne operativne, pravne i financijske probleme.

EU je pitanje različitih postojećih i novouvedenih mjera kojima se ograničuje trgovina pokretao u okviru svih mogućih foruma s alžirskim tijelima (npr. Vijeće za pridruživanje, Odbor za pridruživanje, Pododbor za trgovinu i drugi relevantni pododbori), a 2018. uspostavljena je i radna skupina na visokoj razini za razgovore o tim problemima kako bi se pronašlo zajedničko rješenje u okviru Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Alžira. Bez obzira na te aktivnosti, Alžir i dalje djeluje jednostrano, uvodi prepreke trgovini te je postao jedan od najproblematičnijih trgovinskih partnera za EU kad je riječ o pristupu tržištu. Komisija će učiniti sve što može kako bi ispravila tu situaciju.

Naposljetku, kako je prethodno spomenuto, jedna je od novih prepreka uvedenih 2018. uklonjena. Alžirska tijela zahtijevaju od uvoznika da predoče službenu **potvrdu o slobodnom kretanju** koju je izdala zemlja podrijetla. Tom mjerom nije određeno koje bi tijelo trebalo izdati potvrdu i ona se nije uvijek dosljedno provodila u praksi, čime je stvorena pravna nesigurnost

¹⁹ Potencijalni gospodarski učinak za broderska društva iz EU-a ne može se kvantificirati.

među gospodarskim subjektima koja bi potencijalno mogla imati učinak na sav uvoz iz svih država članica EU-a. U travnju 2018. na sastanku novoosnovane Kontaktne skupine za trgovinu između EU-a i Alžira u Alžiru te zahvaljujući doprinosu dionika iz EU-a u okviru našeg partnerstva za pristup tržištu, Komisija je Alžiru dostavila predložak obrasca koji bi mogle izdavati sve trgovinske komore država članica EU-a. U svibnju 2018. alžirska tijela službeno su potvrdila da je predloženi obrazac prihvaćen, čime je svim izvoznicima iz EU-a omogućeno da postupaju u skladu sa zahtjevom. Iako je riječ o pozitivnom razvoju događaja, opće stanje pristupa tržištu za trgovačka društva iz EU-a zbog broja i učinka neuklonjenih prepreka, kako je prethodno objašnjeno, i dalje je vrlo zabrinjavajuće.

III. GLAVNE PREPREKE TRGOVINI I ULAGANJIMA UKLONJENE 2018.

U ovom se poglavlju analizira 35 prepreka koje su 2018. u potpunosti ili djelomično uklonjene u 25 različitim trećim zemalja te se iznosi strategija Europske komisije za uklanjanje prepreka trgovini i ulaganjima.

A. STRATEGIJA EU-a ZA UKLANJANJE PREPREKA TRGOVINI I ULAGANJIMA

Uklanjanje prepreka trgovini u svijetu rastućeg protekcionizma postalo je ključna zadaća u radu Komisije. U tu je svrhu osnažena strategija EU-a za pristup tržištu, unaprijeđena je koordinacija među institucijama EU-a i dionicima, poboljšano je odlučivanje o prioritetu prepreka te komunikacija i informiranje javnosti. Te su aktivnosti dovele do uklanjanja 23 prepreka 2015., 20 prepreka uklonjenih 2016., rekordnog broja od 45 uspješno uklonjenih prepreka 2017. te 35 prepreka uklonjenih 2018. U mandatu trenutačne Komisije uklonjene su ukupno 123 prepreke, što je rezultat koji odražava veću razinu prioriteta koja je dana provedbi i izvršenju u trenutačnom globalnom okruženju trgovanja koje je više usmjereno na transakcije. Osim toga, različiti kanali naše strategije za pristup tržištu služe i kao sustav za rano upozoravanje kako bi se prepreke spriječile i prije nego što nastanu.

Trgovačka društva iz EU-a mogu se koristiti različitim kanalima kako bi Europskoj komisiji prijavila prepreke trgovini i ulaganjima. Nakon što se prepreke utvrde, Komisija primjenjuje svoj opsežan skup instrumenata za uklanjanje prepreka trgovini.

Instrument 1.: diplomatsko djelovanje. Postoji niz diplomatskih aktivnosti u okviru kojih Europska komisija, Europska služba za vanjsko djelovanje, države članice EU-a i industrija blisko surađuju putem mreže delegacija EU-a i veleposlanstava država članica u trećim zemljama. Riječ je o širokom rasponu aktivnosti – od tehničkih trgovinskih projekata, kao što su dijalozi i odbori, do formalnih demarša, kao što su misije povjerenika na visokoj razini te djelovanja ministara i predsjednika. Kad god to povećava djelotvornost našeg rada, aktivnosti se koordiniraju s partnerima sličnih razmišljanja. U tom kontekstu vrijedi napomenuti da Komisija i dalje ostvaruje napredak u inicijativi Europske gospodarske diplomacije – zatvoren je prvi ciklus utvrđivanja prioriteta gospodarske diplomacije koji je obuhvatio 107 zemalja. U gotovo svim tim zemljama pristup tržištu istaknut je kao ključni prioritet i stoga ostvaruje korist od usklađenih aktivnosti svih dionika na terenu – država članica, poslovnih udruženja i delegacija EU-a – u svrhu postizanja napretka u tom području i pridonošenja uklanjanju prepreka.

Instrument 2.: rješavanje sporova. Redoviti rad u okviru odbora WTO-a dopunjen je čvrstim djelovanjem Komisije u kontekstu rješavanja sporova. EU je 2018. pokrenuo dva nova postupka za rješavanje spora u okviru WTO-a: riječ je o postupku protiv mjera SAD-a u pogledu čelika i aluminijske (DS548) te o postupku protiv Kine u pogledu njezinih mjera povezanih s prijenosom tehnologije (DS549). EU je pokrenuo i postupak za utvrđivanje usklađenosti ruskih mjera u pogledu uvoza svinjetine (u DS 475). EU je osigurao i ispravnu provedbu odluka WTO-a u trećim zemljama: na primjer, kad je riječ o Rusiji, u sporovima koji se odnose na tarife (DS485) i na antidampinške mjere u pogledu lakih gospodarskih vozila (DS479) te, kad je riječ o Kini, u trećem

sporu u pogledu sirovina („Sirovine III.“, DS 509). WTO je izdao i svoju konačnu odluku u sporu koji je EU pokrenuo protiv Brazila u pogledu opsežnih mjera za zamjenu uvoza, u kojoj je potvrdio stav EU-a da je tim mjerama počinjena povreda pravila WTO-a. EU sada ponovno pomno prati situaciju kako bi osigurao da se te odluke propisno provedu.

EU je isto tako, po prvi put, zatražio savjetovanja o obvezama u pogledu održivog razvoja iz bilateralnog sporazuma o slobodnoj trgovini, konkretno sporazuma s Republikom Korejom. Slučaj nedavnog pokretanja postupka s Ukrajinom na temelju Sporazuma o pridruživanju (zabrana izvoza drveta), što je strogo gledano događaj iz 2019., dokazuje da, ako je to potrebno, Komisija ne oklijeva pokrenuti bilateralni mehanizam rješavanja sporova kako je predviđen u njezinim sporazumima o slobodnoj trgovini.

Naposljetku, Komisija može kao dodatni instrument na zahtjev izvoznika iskoristiti postupak predviđen Uredbom o trgovinskim barijerama (TBR), kao što je, na primjer, učinjeno 2017. u slučaju Turske u pogledu proizvoda od papira. Taj mehanizam dionicima pruža mogućnost da od Komisije zatraže da razmotri pokretanje postupka rješavanja spora. Istrage na temelju TBR-a mogu dovesti i do dogovorenog rješenja s predmetnom trećom zemljom prije pokretanja službenog postupka u okviru WTO-a, čime se pridonosi bržem rješavanju prepreka u korist naših trgovačkih društava i potrošača.

Instrument 3.: sporazumi EU-a o slobodnoj trgovini. Prepreke koje su otkrivene u okviru našeg rada u pogledu pristupa tržištu usmjeravaju se izravno u pregovore o trgovini ili, ako postoje sporazumi o slobodnoj trgovini, u relevantne provedbene mehanizme, kako bi se osiguralo da se prioriteti u pogledu pristupa tržištu djelotvorno uzimaju u obzir. Trenutačna Komisija nastavila je svoj ambiciozni program širenja svojeg širokog raspona dobro uravnoteženih sporazuma o trgovini i ulaganjima. Posljedica je toga provedba osam sporazuma s 15 zemalja²⁰, te sada EU ima sklopljenih 40 sporazuma o trgovini sa 72 partnera u cijelom svijetu. Naš intenzivan program pregovora nastavlja se ubrzanom dinamikom²¹. Osim toga, sporazumi se preispituju, među ostalim kako bi se uklonile nove prepreke koje nisu obuhvaćene postojećim okvirom²².

Komisija je intenzivirala i svoje aktivnosti u pogledu provedbe i izvršenja kako bi osigurala da poduzeća, uključujući MSP-ove, mogu iskoristiti postojeće obveze. EU ima instrumente i djelotvorno ih upotrebljava za uklanjanje prepreka trgovini, poboljšanje zaštite i izvršenja prava intelektualnog vlasništva, pokretanje postupaka rješavanja sporova te uvođenje mjera trgovinske zaštite u slučajevima nepoštene trgovine, te je unaprijedio koordinaciju tih različitih

²⁰ Posljednje su sklopljeni Sporazum o gospodarskom partnerstvu s Japanom, koji su obje strane ratificirale u prosincu 2018. te je u potpunosti stupio na snagu 1. veljače 2019., te Sporazum o slobodnoj trgovini i Sporazum o zaštiti ulaganja (IPA) sa Singapurom. Komisija je donijela i Vijeću predstavila Sporazum o slobodnoj trgovini i Sporazum o zaštiti ulaganja s Vijetnamom, koji se trenutačno pripremaju za potpisivanje.

²¹ S Mercosurom su obavljeni intenzivni pregovori te je ostvaren važan napredak, a Komisija je započela pregovore i s Australijom i Novim Zelandom. U tijeku su i pregovori s Tunisom o detaljnom i sveobuhvatnom području slobodne trgovine.

²² S Meksikom je postignut dogovor na političkoj razini u pogledu osuvremenjivanja sporazuma o trgovini, a u tijeku su i pregovori s Čileom.

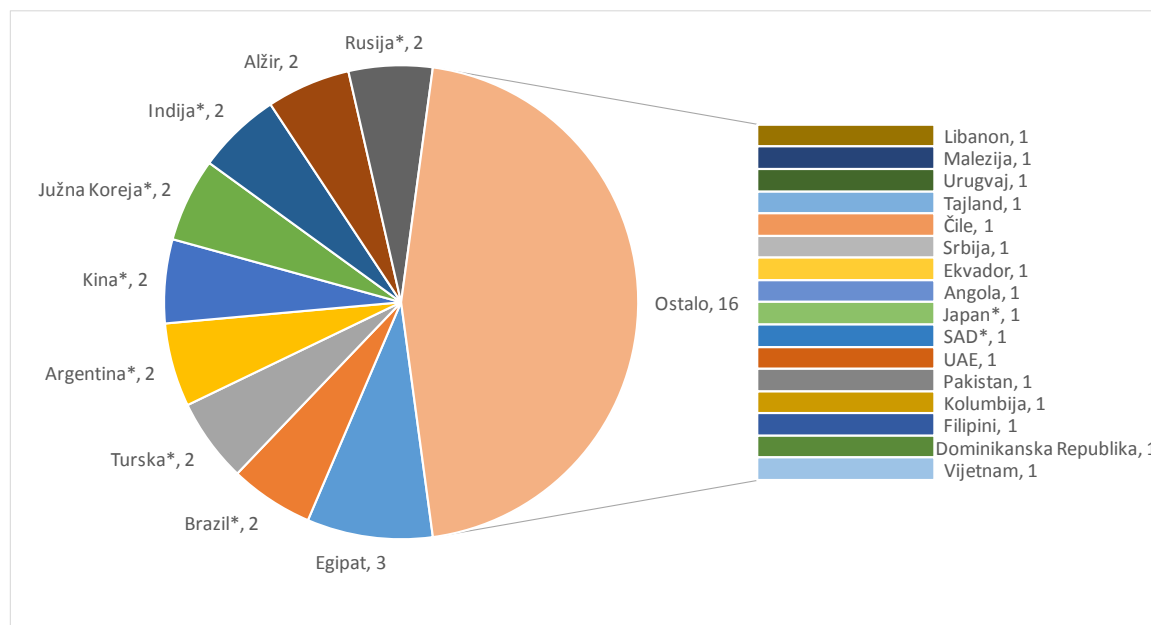
stupova svojih aktivnosti izvršenja. U tom je pogledu Komisija 2018. donijela Drugo izvješće o provedbi sporazumâ o slobodnoj trgovini²³, objavila svoje Izvješće o zaštiti i provedbi prava intelektualnog vlasništva²⁴ u trećim zemljama te objavila 36. godišnje izvješće o antidampinškim, antisubvencijskim i zaštitnim mjerama EU-a²⁵.

B. PREGLED PREPREKA UKLONJENIH 2018.

Zahvaljujući zajedničkim nastojanjima svih naših dionika u okviru našeg partnerstva za pristup tržištu, 2018. djelomično je ili u potpunosti uklonjeno ukupno 35 prepreka u 25 različitim trećim zemalja, uglavnom u 8 sektora gospodarske djelatnosti te horizontalno. Uzimajući u obzir sve prepreke koje se mogu kvantificirati, vrijednost izvoza EU-a na koji su 2018. utjecale uklonjene prepreke trgovini iznosi 7,8 milijardi EUR za EU-28²⁶.

1. Prepreke uklonjene 2018. po trećim zemljama

Na slici 8. prikazane su treće zemlje u kojima je uspješno riješen problem prepreka. Egipat je prvi s tri prepreke uklonjene 2018., a slijede ga Brazil, Turska, Argentina, Kina, Južna Koreja, Indija, Alžir i Rusija (svaka zemlja s po dvije uklonjene prepreke). Šesnaest dodatnih prepreka s kojima su se europska trgovačka društva suočila u šesnaest ostalih trećih zemalja isto je tako uklonjeno 2018.

Slika 8.: Zemljopisna raščlamba prepreka uklonjenih 2018. (* – zemlje skupine G20)

²³ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/october/tradoc_157468.pdf

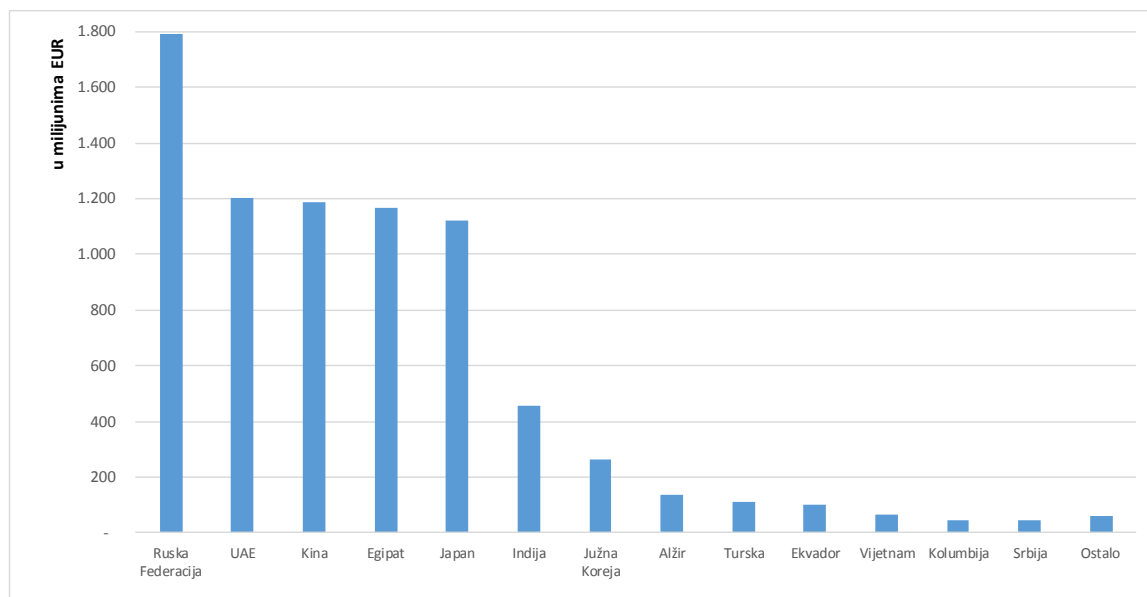
²⁴ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/march/tradoc_156634.pdf

²⁵ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/july/tradoc_157212.pdf

²⁶ Prošle je godine za uklanjanje 45 prepreka odgovarajući iznos bio 8,2 milijarde EUR.

Na temelju vrijednosti trgovine na koje su utjecale (tablica III.) uklonjene prepreke, najvažnije prepreke uklonjene su u Rusiji, gdje su činile 23 % svih trgovinskih tokova na koje su utjecale prepreke, a slijede je Ujedinjeni Arapski Emirati (16 %) i Kina (15 %). U zemljama južnog Sredozemlja uklonjene prepreke utjecale su na 18 % trgovinskih tokova.

Tablica III.: Trgovinski tokovi u EU-28 na koje su utjecale prepreke koje su u 2018. uklonile partnerske zemlje (u milijunima EUR)²⁷

2. Prepreke uklonjene 2018. po vrsti mjere

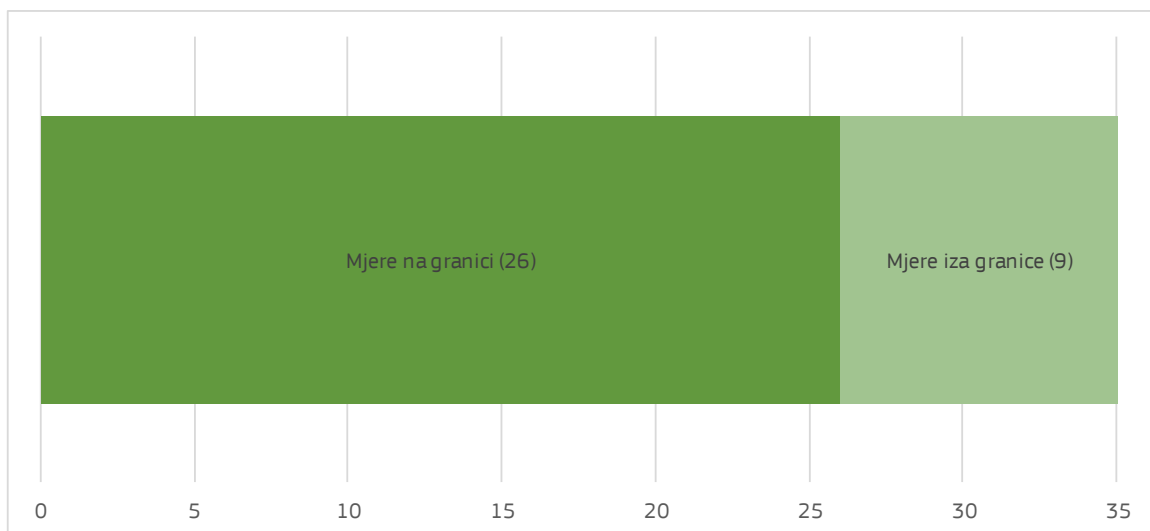
Naše aktivnosti u okviru partnerstva za pristup tržištu više su pridonijele uklanjanju mjera na granici (26) nego ograničenja iza granice (9). To je usporedivo s prošlogodišnjim nalazima, kada su uklonjene 34 mjere na granici i 11 mjera iza granice.

Gotovo trećina mjera na granici koje su uklonjene 2018. odnose se na sanitarna i fitosanitarna pitanja u sektoru poljoprivrede i ribarstva. Ostale uklonjene prepreke utjecale su na poduzeća iz EU-a u obliku carina, carinskih upravnih postupaka, izvoznih poreza ili zabrana izvoza.

Naposljetku, 2018. uspješno je uklonjena i jedna prepreka trgovini uslugama.

Kad je riječ o devet mjera iza granice, uspjeh je ostvaren u području tehničkih prepreka trgovini i normi te u području mjera oporezivanja povezanih s trgovinom.

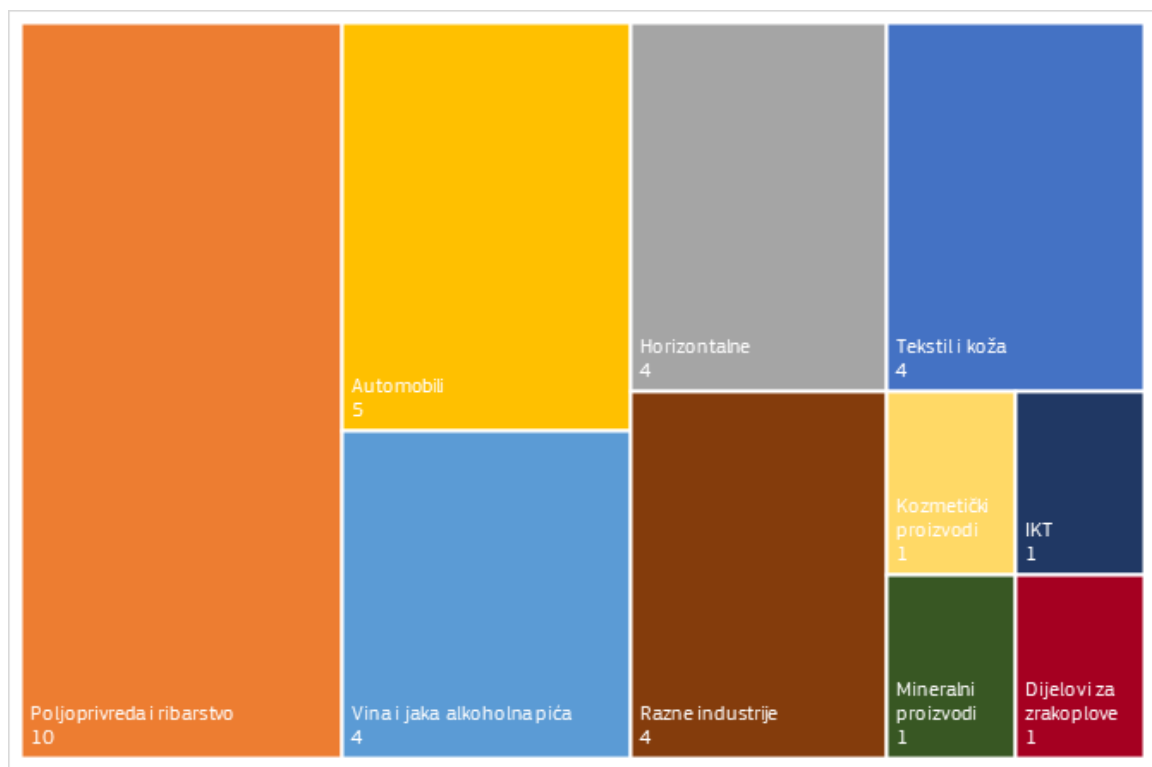
²⁷ „Ostalo” uključuje sljedeće partnerske zemlje: Argentinu, Angolu, Brazil, Čile, Kolumbiju, Maleziju, Urugvaj i Tajland.

Slika 9.: Raščlamba prepreka uklonjenih 2018. prema vrsti (broj mjera)

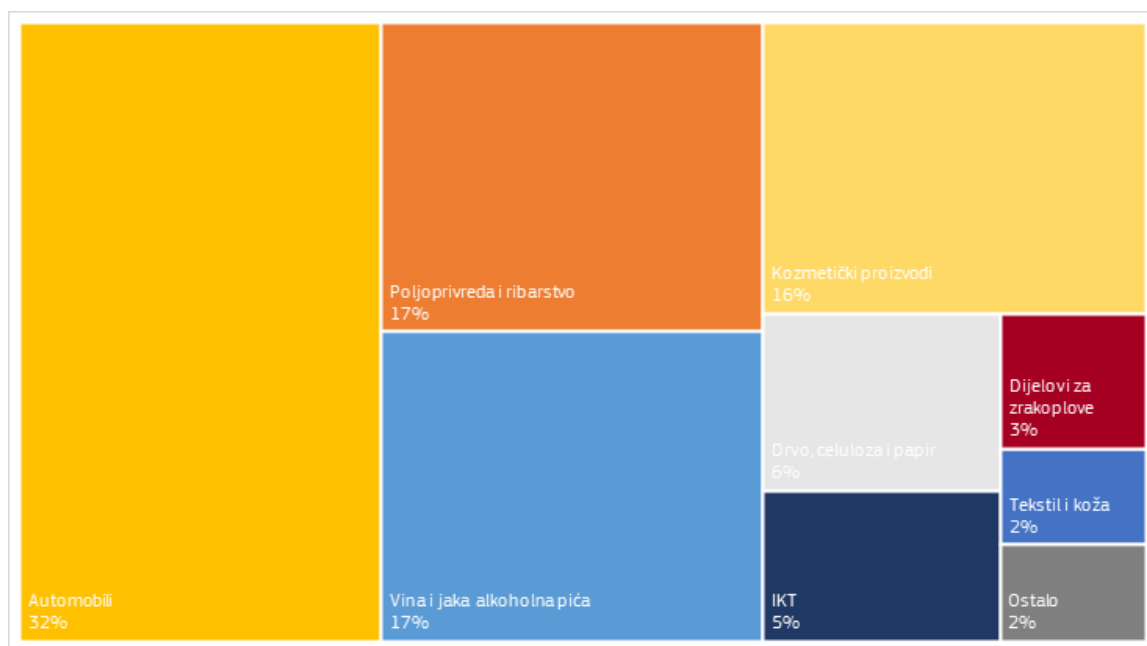
3. Prepreke uklonjene 2018. prema sektoru

Slika 10. prikazuje broj prepreka uklonjenih u različitim područjima gospodarske aktivnosti. *Poljoprivreda i ribarstvo* bio je sektor s najviše uklonjenih mjera (10), a slijedi ga *automobilski* sektor s pet uklonjenih prepreka. Sektor *tekstila i kože* te sektor *vina i jakih alkoholnih pića* zabilježio je svaki po pet uklonjenih prepreka. Uklonjeno je i ukupno osam prepreka koje su bile ili u potpunosti *horizontalne* (4) ili su utjecale na *razne industrije* (4). Naposljetku, pojedinačne prepreke uklonjene su u sektoru *kozmetičkih proizvoda* i sektoru *mineralnih proizvoda*, a djelomično su uklonjene prepreke koje su se odnosile na sektor *dijelova za zrakoplove* odnosno sektor *IKT-a*.

Slika 10.: Raščlamba prepreka uklonjenih 2018. prema sektoru, na temelju baze podataka o pristupu tržištu (broj prepreka)

Na temelju izračuna trgovinskih tokova na koje su utjecale prepreke, na slici 11. prikazana je gospodarska težina uklonjenih prepreka u različitim sektorima, pri čemu treba istaknuti da bi njihovo uklanjanje 2018. moglo pozitivno utjecati na izvoz EU-a ponajprije u automobilskom sektoru, koji čini 32 % ukupnih trgovinskih tokova na koje bi mogle potencijalno utjecati prepreke. Sektor *vina i jakih alkoholnih pića* 17 % i *kozmetičkih proizvoda* (16 %) također su ostvarili znatnu korist od uklanjanja prepreka. Ukupno, *industrijski sektori* činili su 83 % ekonomskog značaja uklonjenih prepreka, dok je sektor *poljoprivrede i ribarstva* činio 17 %.

Slika 11.: Trgovinski tokovi država EU-28 na koje su utjecale prepreke uklonjene 2018., po sektoru (postotak trgovinskih tokova na koje su utjecale prepreke)²⁸

C. KVALITATIVNA ANALIZA PREPREKA UKLONJENIH 2018.

U ovom se poglavlju iznosi detaljnija analiza odabranog broja prepreka koje su uspješno uklonjene u okviru ojačanog partnerstva za pristup tržištu. Za razliku od prošle godine kada je ta kvalitativna analiza bila usmjerena na partnere s najvećim *brojem* uklonjenih prepreka²⁹, sada smo se preusmjerili na zemlje s najvažnijim *trgovinskim tokovima na koje su potencijalno*

²⁸ „Ostalo” uključuje sljedeće sektore gospodarske djelatnosti: keramiku i staklo; elektroniku; mineralne proizvode; plastiku; plemenite metale.

²⁹ Ove je godine najveći broj uklonjenih ili djelomično uklonjenih prepreka (najmanje dvije) zabilježen u devet trgovinskih partnera: Alžiru, Argentini, Brazilu, Egiptu, Indiji, Južnoj Koreji, Kini, Rusiji i Turskoj.

utjecale uklonjene mjere. Stoga ćemo analizirati djelotvornost EU-a u uklanjanju prepreka u sljedećim partnerskim zemljama: Rusiji, Kini, Ujedinjenim Arapskim Emiratima, Egiptu, Japanu, Indiji i Južnoj Koreji. Tih sedam partnera čini 93 % trgovinskih tokova na koje su potencijalno utjecale mjere uklonjene 2018.

1. Rusija

Kako je objašnjeno u poglavlju I., kad je riječ o Rusiji, kretanja s obzirom na pristup tržištu općenito su bila negativna, a izvoznici iz EU-a suočeni su s 34 prepreke u toj zemlji, koja je stoga zemlja s drugim najvećim brojem prepreka te je nastavila provoditi politiku zamjene uvoza različitim sredstvima. Na primjer, prepreke prijavljene u prethodnim godinama, kao što su ograničenja brodskog prijevoza tereta na Arktiku te izvozne kvote za brezove trupce, zaista su 2018. počele utjecati na gospodarske subjekte iz EU-a. Osim toga, trebalo bi istaknuti i dodatna negativna događanja u pogledu postojeće prepreke koja se odnosi na zahtjeve u pogledu označivanja, koji su dodatno prošireni na druge proizvode, kao što je elektronika.

Iako je nekoliko mjera upitno s obzirom na njihovu usklađenost s međunarodnim obvezama Rusije (EU je iskoristio relevantne forume kako bi ih osporio), one se nisu pokazale učinkovitima kad je riječ o poticanju konkurentnosti Rusije i njezine sposobnosti privlačenja stranih ulaganja. Upravo suprotno, pridonijele su, među ostalim, sprječavanju povećanja trgovine između EU-a i Rusije.

U kontekstu takvog problematičnog trgovinskog okruženja EU je iskoristio najodlučnije instrumente kojima raspolaže te je 2018. ostvario znatne rezultate time što je osigurao ispravnu provedbu dviju odluka WTO-a u Rusiji, koje su se odnosile na izvoz EU-a u vrijednosti od 1,8 milijardi EUR. To odgovara udjelu od 23 % izvoza EU-a na koje je utjecalo 35 mjera ukupno uklonjenih 2018.

Jedan od tih slučajeva odnosio se na *prepreku koja utječe na razne industrije*, u pogledu koje je Rusija u potpunosti provela odluku WTO-a u sporu povezanom s tarifama (DS485). Osim toga, na temelju nalaza vijeća u predmetu DS485 2017. pripremljen je drugi spor protiv Rusije koji se odnosi na tarife (dodatne tarifne stavke u interesu EU-a). Međutim, nakon bilateralnih razgovora s Rusijom održanih krajem 2017. i početkom 2018. više nije bilo potrebno pokrenuti taj spor jer je Rusija u potpunosti uklonila nesukladnosti u pogledu predmetnih tarifnih stavki. To je dobar primjer situacije u kojoj je usklađeno djelovanje Komisije dovelo do konkretnih rezultata, a da nije bilo potrebno pokrenuti postupak u okviru WTO-a.

Slično tomu, spor koji je EU pokrenuo u *automobilskom* sektoru o antidampinškim mjerama za laka gospodarska vozila (DS479) iz Njemačke i Italije imao je pozitivan ishod jer mjere koje su istekle polovinom 2018. nisu produljene.

2. Kina

Kako je istaknuto u poglavlju I., Kina je s ukupno 37 prepreka na snazi i s 14 prepreka uvedenih od 2017. postala EU-ov najrestriktivniji trgovinski partner. Međutim, ostvaren je određen pozitivan napredak, što dokazuje da EU-ova strategija za uklanjanje prepreka može dati rezultate čak i u najproblematičnijim okruženjima. Takav je napredak ostvaren u području sanitarnih i fitosanitarnih mjera, u kojem su djelomično uklonjene dvije prepreke te su ostvarena dodatna poboljšanja u pogledu jednog drugog dugotrajnog problema. Dvije djelomično uklonjene prepreke u sektoru *poljoprivrede i ribarstva* zajedno čine udio od 15 % cjelokupnog izvoza EU-a na koji su utjecale mjere uklonjene 2018.

Prvo, iako se očekuje povećanje potražnje za sirom iz Kine, kineske norme u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda nisu usklađene s međunarodnim normama, što izvoznici iz EU-a stvara neopravdanu trgovinsku prepreku. Nakon što je EU otvorio to pitanje na različitim bilateralnim sastancima, Kina je odlučila da neće primjenjivati te norme kad je riječ o proizvodima koji se već godinama uvoze (tradicionalni proizvodi). Osim toga, Kina je obavijestila i da će sada provesti opsežnije preispitivanje svojih normi koje se odnose na sir, što je EU pozdravio. Iako osnovni problem i dalje nije riješen, a standard sigurnosti hrane mora se revidirati kako bi se u potpunosti otklonila zabrinutost EU-a, učinak na trgovinu već je ublažen zbog rješenja koje je pronađeno za tradicionalne proizvode i koje bi moglo pozitivno utjecati na izvoz EU-a u vrijednosti do 1,2 milijarde EUR.

Drugo, početkom 2012. Kina je na uvoz sjemena goveda, embrija goveda, sjemena ovaca i embrija ovaca iz nekoliko država članica EU-a, proizvedenih nakon 1. lipnja 2011., uvela privremenu mjeru kojom se ograničava trgovina. EU je u dva navrata u Europu pozvao kineske stručnjake te su kineski znanstvenici posjetili veterinarske institute i istraživačke centre u nekoliko država članica EU-a. Kina je nakon toga najavila ukidanje trgovinskih ograničenja u pogledu izvoza genetskog materijala goveda/ovaca iz nekoliko država članica.

Naposljetku, kad je riječ o djelomično uklonjenoj prepreci o kojoj je već bilo riječi u prošlogodišnjem izdanju, vrijedi napomenuti da je ostvaren dodatni napredak u pogledu zabrane uvoza goveđih proizvoda i govedine iz EU-a s obzirom na to da je Irskoj i Nizozemskoj sada odobren pristup tom tržištu. Budući da taj postupak za druge države članice još nije završen, Komisija će i dalje isticati to pitanje u svakoj mogućoj prilici.

3. Ujedinjeni Arapski Emirati

Ujedinjeni Arapski Emirati (UAE) važan su trgovinski partner. Komisija je stoga uložila znatan trud i 2018. uklonila važnu prepreku pristupu tržištu u sektoru kozmetičkih proizvoda, a riječ je o mjeri koja odgovara udjelu od 16 % cjelokupnog izvoza EU-a na koji su utjecale mjere uklonjene 2018.

Ta se prepreka odnosila na nove zahtjeve u pogledu označivanja, kojima bi se zabranila upotreba naljepnice na izvornom pakiranju te uvelo obvezno tiskanje logotipa na svim pakiranjima kozmetičkih proizvoda do kraja 2018. Zbog te bi mjere trgovačka društva morala stvoriti posebno umjetničko djelo samo za tržište UAE-a. Komisija se obratila UAE-u putem informativne točke WTO-a za tehničke prepreke trgovini te su poduzeća iz EU-a i delegacija EU-a

iznijeli svoje zabrinutosti Ministarstvu gospodarstva i Tijelu Emirata za normizaciju i mjeriteljstvo (ESMA). ESMA je nakon toga na sastanku s delegacijom EU-a potvrdila da je sektor kozmetičkih proizvoda konačno izuzet od tog zahtjeva prije njegova stupanja na snagu te je time trgovačkim društvima iz EU-a omogućeno da i dalje izvoze na tržište UAE-a, što je imalo pozitivan učinak na izvoz EU-a u vrijednosti do 1,2 milijarde EUR.

4. Egipat

Trgovinski odnosi između EU-a i Egipta temelje se na Sporazumu o pridruživanju. S po jednom novom preprekom 2017 i 2018. koje su dodane nekolicini dugotrajnih problema, Egipat sada bilježi ukupno osam prepreka, a čini se da to potvrđuje trendove u pogledu novih protekcionističkih mjera koje su u prošlogodišnjem izvješću primijećene kad je riječ o regiji južnog Sredozemlja. Suočena s tom problematičnom tendencijom, strategija EU-a za pristup tržištu pridonijela je i uklanjanju jedne prepreke 2018. u *automobilskom sektoru* te dviju prepreka u *sektoru tekstila i kože*. Vrijednost izvoza EU-a na koji je utjecalo uklanjanje tih prepreka iznosi 1,2 milijarde EUR.

Kad je riječ o *automobilskom sektoru*, nakon dijaloga i razmjene na visokoj razini Egipat je u potpunosti ukinuo pristojbe na automobile podrijetlom iz EU-a, čime se sada uskladio s rasporedom ukidanja carina dogovorenim u Sporazumu o pridruživanju. To bi moglo imati pozitivan učinak na izvoz EU-a u iznosu od 1,1 milijarde EUR.

Osim toga, *sektor tekstila i kože* suočio se s neproporcionalnim ograničenjem trgovine tekstilnim proizvodima zbog zahtjeva u pogledu obveznog označivanja, koji su proizvođačima oduzeli mnogo vremena i prouzročili troškove jer je taj postupak trebalo obaviti ručno. Oblik označivanja i vrsta obveznih informacija na etiketi naposljetku su ublaženi nakon bilateralnih razgovora s EU-om.

Naposljetku, 2018., nakon što je EU to pitanje nekoliko puta otvorio u razgovorima s egipatskim tijelima, konačno je riješen još jedan dugotrajni problem u *sektoru tekstila i kože*, koji se odnosio na način na koji su egipatska carinska tijela postupala s miješanim računima koji su sadržavali robu s povlaštenim i nepovlaštenim podrijetlom.

5. Japan

Odnosi EU-a i Japana sada se temelje na Sporazumu o gospodarskom partnerstvu koji je stupio na snagu 1. veljače 2019. Istodobno je uspješno uklonjena prepreka u *sektoru vina i jakih alkoholnih pića*.

Japansko Ministarstvo zdravlja, rada i socijalne skrbi 2018. je razmatralo brisanje određenih aditiva za hranu i piće s popisa odobrenih aditiva u Japanu. Njihovo uklanjanje s popisa moglo bi imati negativan učinak na brojna trgovačka društva u *sektoru vina i jakih alkoholnih pića* u EU-u. Komisija je poslala dopis nadležnim tijelima u Japanu (travanj 2018.) te je dostavila primjedbe u pogledu popisa aditiva predviđenih za uklanjanje s popisa (rujan 2018.). Japan je prihvatio

dostavljene primjedbe, pa nijedan od aditiva za koje je utvrđeno da ih upotrebljavaju proizvođači iz EU-a neće biti uklonjen s popisa. To bi moglo imati pozitivan učinak na izvoz EU-a u iznosu od 1,1 milijarde EUR.

6. Indija

Kako je opisano u odjeljku II., 2018. nastavio se trend protekcionizma u Indiji. Usprkos tom problematičnom kontekstu, strategija pristupa tržištu imala je neke pozitivne rezultate. Djelomično je uklonjena prepreka u *sektoru IKT-a* i prepreka u *sektoru tekstila i kože*, koje čine 6 % cjelokupnog izvoza EU-a na koji su utjecale mjere uklonjene 2018. (457 milijuna EUR).

Indijska tijela zatražila su obvezno predočavanje veterinarskih potvrda pri uvozu kožnih proizvoda. Stoga je uvoz gotovih proizvoda – proizvoda koji više nemaju obilježja sirovih proizvoda životinjskog podrijetla, i dalje podliječio sanitarnim zahtjevima. Međutim, u skladu s međunarodnim normama Svjetske organizacije za zaštitu zdravlja životinja (OIE) i Sporazuma WTO-a o SPS-u, takvi bi se zahtjevi trebali primjenjivati samo na sirove proizvode životinjskog podrijetla ili bi ih u suprotnom Indija trebala znanstveno opravdati. Zbog aktivnosti EU-a u pogledu tog pitanja u odnosima s relevantnim tijelima u Indiji, Indija je donijela novu obavijest i ta je prepreka uklonjena za odabrane gotove proizvode. Bez obzira na taj djelomični uspjeh, EU će nastaviti raditi na potpunom rješavanju tog pitanja.

Kad je riječ o sektoru IKT-a, Indija je i dalje problematičan partner zbog različitih ograničenja kojima se trgovačkim društvima sprječava pristup tržištu, kao što su stalna povećanja pristojbi (kako je navedeno u poglavlju II.), obvezno ispitivanje i dozvole³⁰ te zahtjevi u pogledu obvezne registracije i označivanja. Ipak, djelomično je uklonjena jedna prepreka u pogledu rabljene telekomunikacijske opreme jer je Indija znatno ublažila norme za izvezenu robu koja se treba ponovno uvesti radi popravka. Prema obavijesti koju je izdao Središnji odbor za neizravne poreze i carinu (CBIC), ta se roba može uvesti bez carina pod uvjetom da će se ponovno izvesti nakon popravka. Izvezena elektronička roba sada se može uvesti natrag zbog popravka u roku od sedam godina od njezina izvoza (prethodno tri godine), a mora se izvesti natrag u roku od jedne godine od uvoza (prethodno šest mjeseci). Budu li se gospodarski subjekti iz EU-a u dalje suočavali s poteškoćama unatoč tim pozitivnim koracima, Komisija je spremna i dalje rješavati to pitanje s Indijom.

7. Južna Koreja

Trgovinski odnosi između EU-a i Južne Koreje temelje se na Sporazumu o slobodnoj trgovini između EU-a i Južne Koreje koji se privremeno primjenjivao od srpnja 2011., a službeno je ratificiran u prosincu 2015. Iako je u Južnoj Koreji zabilježeno 17 prepreka, jedna je uspješno uklonjena u *automobilskom sektoru* i jedna je djelomično uklonjena u *sektoru dijelova za zrakoplove*.

³⁰ Primjena te mjere za telekomunikacijsku opremu dodatno je produljena do 1. kolovoza 2019.

Kad je riječ o *automobilskom sektoru*, Južna Koreja zahtijevala je da razmak od tla neopterećenog vozila treba biti veći od 12 cm. Budući da EU nema istovjetan propis, jer se smatra da je riječ o zastarjelom sigurnosnom kriteriju, nastale su poteškoće pri ulasku posebnih kategorija vozila (sportska vozila) na tržište. Nakon intervencija delegacije EU-a Južna Koreja prihvatila je izmjenu te mjere kako bi odražavala zahtjeve EU-a. U skladu s tim, razmak od tla izmijenjen je s 12 na 10 cm te se sada neka sportska vozila mogu stavljati na tržište u Južnoj Koreji, a da nije potrebno izvršiti skupe prilagodbe u tom pogledu. EU će i dalje upotrebljavati sve kanale za uklanjanje preostalih prepreka u automobilskom sektoru u Južnoj Koreji, kao što su certificiranje dijelova za automobile, traktor kamioni ili opterećujući carinski i upravni postupci.

S obzirom na to da Sporazum o slobodnoj trgovini ne sadržava odredbu o izuzimanju popravljene robe od carina pri ponovnom ulasku u Južnu Koreju nakon popravka u EU-u, određena roba popravljena u EU-u, kao što su *dijelovi za zrakoplove*, mogla je podlijevati carinama (od 3 % do 8 %) pri ponovnom ulasku u Južnu Koreju. Nakon čestih intervencija Komisije, Južna Koreja produljila je 2016. izuzeća od plaćanja carine za te proizvode do kraja 2018. i ta bi izuzeća sada trebala isteći. Nakon različitih intervencija delegacije EU-a i razgovora u okviru

Odbora za trgovinu robom i Odbora za carinu na temelju Sporazuma o slobodnoj trgovini između EU-a i Koreje u 2018., Narodna skupština produljila je izuzeće za popravljene dijelove za zrakoplove za tri godine, do 31. prosinca 2021. Bez obzira na to dobrodošlo privremeno rješenje, EU će i dalje nastojati pronaći trajno rješenje za to pitanje.

D. UČINAK UKLANJANJA PREPREKA

U prethodnim poglavljima ovog Izvješća analizirali smo trgovinske tokove povezane s preprekama uklonjenima 2018. Ta se metodologija temelji na bilateralnim podacima o izvozu EU-a za odgovarajuće tarifne oznake Harmoniziranog sustava (HS) i njome se kvantificira trgovina koja se odvija usprkos prepreci.

Osim toga, od prošle godine ovo Izvješće sadržava detaljnu analizu koja se temelji na ekonometrijskom modelu s pomoću kojeg se može procijeniti u kojoj su se mjeri promijenili trgovinski tokovi s partnerskim zemljama nakon uklanjanja prepreka koje su te zemlje prethodno uvele. U tu je svrhu primijenjena regresijska analiza kako bi se izmjerio učinak uklanjanja prepreka na izvoz iz EU-a³¹.

Rezultat te ekonometrijske analize možda ne pokazuje potpuni učinak strategije za pristup tržištu jer smo se usredotočili isključivo na potpuno uklonjene prepreke i jer analizom nisu obuhvaćene složenije horizontalne prepreke koje utječu, na primjer, na ulaganja ili prava

³¹ Konkretnije, primijenili smo metodu „razlike u razlikama” i analizirali isključivo učinak na trgovinske tokove između EU-a i zemalja koje su uvele prepreku za točno određeni proizvod.

intelektualnog vlasništva. Analizirali smo učinke tog smanjenog skupa prepreka uklonjenih od 2014. do 2017.³²

Rezultati pokazuju da je uklanjanje tog podskupa prepreka donijelo opipljive koristi izvoznicima EU-a. Prema procjenama, trgovina je nakon uklanjanja prepreka povećana za oko 57 %. To znači, kad je riječ o vrijednosti, da su zbog uklanjanja tih prepreka naša trgovačka društva 2018. ostvarila 6,1 milijardu EUR dodatnog izvoza. To je red veličine koristi brojnih naših sporazuma o trgovini. Na primjer, taj je iznos veći od ukupnog učinka naših sporazuma s Kolumbijom i Peruom.

Prošle je godine analizom u kojoj je primijenjena ista metodologija dobivena brojka od 4,8 milijardi EUR.

³² Analizom nije obuhvaćen broj prepreka uklonjenih 2018. jer su za utvrđivanje učinka na trgovinu potrebni podaci za barem jednu cijelu godinu od uklanjanja prepreke.

IV. ZAKLJUČAK

U ovom se Izvješću iznosi pregled prepreka trgovini i ulaganjima koje izravno utječu na poduzeća iz EU-a, a koje su prijavljene i uklanjaju se u okviru EU-ova ojačanog partnerstva za pristup tržištu između Komisije, država članica i europskih poduzeća.

Komisiji je 2018. prijavljeno 45 novih prepreka, čime se ukupni broj mjera kojima se ograničuje trgovina povećao na rekordnih 425. Kina je prvi put preuzela mjesto zemlje s najvećim ukupnim brojem prepreka (37) za naša trgovačka društva, a slijede je Rusija (34), Indija (25), Indonezija (25) i Sjedinjene Američke Države (23).

Kad je riječ o 45 novih prepreka prijavljenih 2018., Kina, Sjedinjene Američke Države, Indija i Alžir uvele su najviše novih prepreka zabilježenih 2018. (18), koje imaju najveći potencijalni učinak na trgovinske tokove (41,8 milijardi EUR) – 81 % ukupnog iznosa. Ako se promatra na regionalnoj razini, regije Azije i južnog Sredozemlja regije su koje su 2018. uvele najveći broj novih mjera kojima se ograničuje trgovina tako što su primijenile 26 novih prepreka i potvrdile negativni trend iz 2017.

Većina sektorskih mjera bila je usmjerena na sektore vina i jakih alkoholnih pića, poljoprivrede i ribarstva te kozmetičkih proizvoda i na automobilske sektor. Kad je riječ o njihovom potencijalnom učinku, isticale su se prepreke u industrijskim sektorima kao što su sektori IKT-a, plemenitih metala te željeza, čelika i obojenih metala, koji su zajedno činili 73 % izvoza na koji su utjecale prepreke, čija je ukupna vrijednost iznosila 51,4 milijarde EUR (više nego dvostruko u odnosu na prošlu godinu: 23,1 milijarda EUR).

To potvrđuje da je protekcionizam u porastu i da prepreke trgovini sve više utječu na dionike iz EU-a. Kao odgovor na to, EU je izvršenje i provedbu svoje trgovinske politike učinio glavnim prioritetom. Naime, Komisija je osnažila svoju strategiju za pristup tržištu, unaprijedila koordinaciju među institucijama EU-a i dionicima, poboljšala odlučivanje o prioritetu prepreka te komunikaciju i informiranje javnosti (na primjer putem inicijative Dani pristupa tržištu). EU ne samo da se nastavio u potpunosti koristiti svojim širokim rasponom instrumenata za djelotvorno uklanjanje prepreka trgovini, već ga je i dodatno proširio, te on sada obuhvaća instrumente od mjera za rješavanje multilateralnih i bilateralnih sporova do ambicioznog programa za trgovinske pregovore, provedbe sporazuma o slobodnoj trgovini, diplomatske demarše te pokretanje sveobuhvatne inicijative Europske gospodarske diplomacije.

S 23 prepreke uklonjene 2015., 20 uklonjenih prepreka 2016., rekordnim brojem od 45 uspješno uklonjenih prepreka 2017. i dodatnih 35 prepreka uklonjenih 2018., ukupni broj prepreka uklonjenih u mandatu ove Komisije dosegao je 123. Ta uspješna povijest izvršenja odražava čvrst odgovor EU-a na trenutačno globalno okruženje trgovanja koje je više usmjereno na transakcije.

Uklanjanjem 35 prepreka 2018. posebno se pomoglo osam različitih sektora gospodarstva, među ostalim, sektoru poljoprivrede i ribarstva, automobilske sektoru, sektoru tekstila i kože, sektoru vina i jakih alkoholnih pića, sektoru kozmetičkih proizvoda, sektoru mineralnih proizvoda, sektoru dijelova za zrakoplove i sektoru IKT-a. Kad je riječ o trgovini, 17 % potencijalnih koristi povezano je s područjem poljoprivrede i ribarstva, a 83 % s industrijskim

sektorima, pri čemu najviše koristi ostvaruju automobilski sektor (32 %), sektor vina i jakih alkoholnih pića (17 %) te sektor kozmetičkih proizvoda (16 %). Ukupno gledano, naše partnerstvo za pristup tržištu moglo bi imati pozitivan učinak na izvoz država EU-28 u vrijednosti od 7,8 milijardi EUR.

Od prošle godine ova izvješća sadržavaju i detaljnu regresijsku analizu kojom se točnije kvantificira stvarni učinak uklanjanja prepreka na izvoz iz EU-a. Prema procjenama, uklanjanjem prepreka u razdoblju 2014. – 2017. za naša je trgovačka društva 2018. ostvaren dodatni izvoz u vrijednosti od najmanje 6,1 milijarde EUR. To je red veličine brojnih naših sporazuma o trgovini. Prošle je godine analizom u kojoj je primijenjena ista metodologija dobivena brojka od 4,8 milijardi EUR.

To pokazuje da su se s porastom protekcionizma u inozemstvu povećale i naše aktivnosti za uklanjanje prepreka. Provedba i izvršenje važniji su nego ikada prije kako bi se ostvario rast, otvorila radna mjesta i uspostavila konkurentnost u korist naših trgovačkih društava i građana.

U najbližoj suradnji s državama članicama i dionicima Komisija će i dalje predano raditi na daljnjem jačanju partnerstva za pristup tržištu u svrhu djelotvornog uklanjanja prepreka i jačanja prilika za gospodarske subjekte iz EU-a koji posluju u cijelom svijetu.